

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

โดย
นายเกียรติศักดิ์ ฤทธิชัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-464-954-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**SCHOOL QUALITY ASSURANCE IN THE OFFICE OF
RACHABURI EDUCATIONAL SERVICE AREA 2**

By

Kiatidak Karahabodee

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Master's Report Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2005

ISBN 974-464-954-2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2”
เสนอโดย นายเกียรติศักดิ์ คฤหบดี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิสาข์ จิตวิวัฒน์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิชัญญ์ เชาว์ดำรงค์)

...../...../.....

K 44252401 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพการศึกษา

เกียรติศักดิ์ ฤทธิชัย : การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 (SCHOOL QUALITY ASSURANCE IN THE OFFICE OF RACHABURI EDUCATIONAL SERVICE AREA 2) อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ : รศ. ดร.ชานชม ชินะดังกูร. 105 หน้า. ISBN 974-464-954-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 และ 2) ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรี เขต 2 ซึ่งเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษา 4 แห่ง จำนวน 146 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า

ในด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ โรงเรียนมีโครงการและกิจกรรมทางวิชาการมาก มีเวลาค่อนข้างจำกัด ไม่มีงบประมาณเพื่อการประกันคุณภาพภายในโดยตรง และบุคลากรที่เป็นคณะทำงานมีงานสอนประจำมาก บางโรงเรียนขาดอัตรากำลังครู

ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนไม่ได้เผยแพร่ผลการประเมินแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารไม่ได้ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ไม่สามารถวิเคราะห์รูปแบบการรายงานการประเมินตนเองได้ เพราะขาดบุคลากรที่มีทักษะที่จะมาเป็นคณะทำงาน

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์.....

K 44252401 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : QUALITY ASSURANCE

KIATISAK KARAHABODEE : SCHOOL QUALITY ASSURANCE IN THE OFFICE OF RACHABURI EDUCATIONAL SERVICE AREA 2. MASTER'S REPORT ADVISOR : ASSOC. PROF.CHUANCHOM CHINATANGKUI, Ph.D. 105 pp. ISBN 974-464-954-2.

The purposes of this research were to determine : 1) the school quality assurance in the Office of Ratchaburi Educational Service Area 2., and 2) the problem and barrier of school quality assurance in the Office of Ratchaburi Educational Service Area 2. The population was consisted of 146 teachers. They were composed of school administrators and teacher in the Office of Ratchaburi Educational Service Area 2. The instrument employed in this study was a questionnaire about internal quality assurance that constructed from approach of the Office of National Educational Committee. The statistics used for analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows :

1. The quality assurance in the Office of Ratchaburi Educational Service Area 2 were at a high level in overall and each aspects.

2. The problem and barrier of school quality assurance in the Office of Ratchaburi Educational Service Area 2 were as follow :

At the preliminary step ; schools had a lot academic projects and activities; time and budget were limited; teacher were had a lot of academic work, and teachers were not enough.

At the procedure step ; schools could not continuing to implement the plan, and the administrators did not follow the performance.

At the reporting step ; schools did not always opposed the performance, school could not analysis self-reporting model.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2005

Student's signature.....

Master's Report Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร อาจารย์ ดร. วัชনীย์ เชาว์คำรงค์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. จิราวรรณ คงคล้าย พร้อมทั้งคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ ให้คำแนะนำช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณะครูและบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นอย่างดี

คุณค่าอันเกิดจากสารนิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุคลากรทางการศึกษาทุกท่านเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
คำถามของการวิจัย.....	10
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	16
การประกันคุณภาพการศึกษา.....	16
ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	16
ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	18
แนวคิดและความเป็นมาของการประกันคุณภาพภายใน.....	21
ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน.....	23
สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
งานวิจัยในประเทศ.....	39
งานวิจัยต่างประเทศ.....	47
สรุป.....	51
3 การดำเนินการวิจัย.....	52
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	52
ระเบียบวิธีวิจัย.....	53
แผนแบบการวิจัย.....	53

บทที่	หน้า
ประชากรเป้าหมาย.....	54
ตัวแปร.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การสร้างเครื่องมือ.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สรุป.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
ตอนที่ 2 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2.....	61
ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ	
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2.....	67
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	68
สรุปผลการวิจัย.....	68
การอภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	73
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	73
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	74
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย.....	81
ภาคผนวก ข แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	91
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	100
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	103
ประวัติผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ปีการศึกษา 2547.....	8
2 ร้อยละของนักเรียนที่ออกกลางคัน ปีการศึกษา 2547.....	9
3 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาที่เปิดสอนและรายอำเภอ.....	37
4 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและอำเภอ.....	37
5 จำนวนนักเรียนรายชั้น.....	38
6 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายอำเภอ ปีการศึกษา 2548.....	39
7 จำนวนครู นักเรียน และห้องเรียน จำแนกตามสังกัดเป็นรายอำเภอ.....	39
8 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	54
9 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล.....	60
10 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2.....	62
11 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ...	62
12 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน....	64
13 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี.....	65

บทที่ 1

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดหลักการไว้อย่างชัดเจนที่จะจัดระบบและโครงสร้างการจัดการศึกษา มุ่งหวังให้การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ นอกจากนี้การจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ยังยึดหลักความมีเอกภาพ มีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งในองค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันสังคม สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาของไทยมุ่งเน้นในองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) การปฏิรูปหลักสูตร 2) การปฏิรูปการเรียนการสอน 3) การพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา และ 4) การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ การที่จะให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จตามที่กล่าวไว้ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ การดำเนินงานไว้ 5 ประการ คือ 1) กระจายอำนาจบริหารและการจัดการ 2) ใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือการทำงาน 3) เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน 4) มีการประกันคุณภาพการศึกษา และ 5) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ¹

ยุทธศาสตร์อย่างหนึ่งก็คือการส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกของกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน และสังคม ว่าการดำเนินการตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนด ไว้ นั้น โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ผลผลิตการศึกษาคือนักเรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

¹ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 17.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชนว่าสถาบันการศึกษาได้ผลิตผลงานที่มีคุณภาพ ทำให้ทุกคนตื่นตัวทำงานให้ดีและทำให้คุณภาพการศึกษาไทยส่วนรวมดีขึ้น ซึ่งจะเกิดผลดีต่อประเทศชาติที่จะได้บัณฑิตที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ ได้งานวิชาการสู่สังคมและงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ดีขึ้น การประกันคุณภาพจึงน่าจะเป็นการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญของประเทศไทย² ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย/การวางแผน การทำตามแผน การประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย³

การประกันคุณภาพศึกษานับเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และตามที่สังคมต้องการ และสืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายบทบาทการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่เชื่อมั่นและพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ดังนั้น หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้⁴ ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงหมายถึงการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด เพราะการประกัน

² อุทุมพร จามรมาน, “ความก้าวหน้าของการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา,” วารสารการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2544) : 27.

³ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), “การประกันคุณภาพการศึกษา ระบบบริหารงานคุณภาพ,” จุดสาร สมศ. 1 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2544) : 7.

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, การประกันคุณภาพของสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542), 2.

คุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกัน ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ⁵

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงกำหนดไว้อย่างชัดเจนในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47-51 ให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้อย่างน้อยรวมทั้งผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องให้ข้อมูลเพิ่มเติม และในกรณีที่ผลการประเมินของสถานศึกษาใดไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาให้ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขต่อไป⁶

ปัญหาของการวิจัย

จากความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในชี้ให้เห็นว่า ถ้าสถานศึกษาสามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายทุกระดับ โดยเฉพาะแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นนโยบายการศึกษาระดับชาติที่เป็นกรอบและแนวทางการจัดการศึกษาของหน่วยงานทุกระดับ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2549) ได้กล่าวถึงปัญหาวิกฤตทางการศึกษาของไทยที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ดังนี้

⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด , 2544), 7.

⁶ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 24-26.

1. การให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่สามารถสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการเข้ารับบริการการศึกษาได้อย่างทั่วถึง อันเนื่องมาจากการขาดรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ทั้งในเรื่องหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนซึ่งไม่สามารถสนองต่อวิถีชีวิตและความต้องการของเด็กวัยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลของ ผู้เรียน ภาวะความยากจน ขาดเสพติด ความเจ็บป่วยของกลุ่มเด็กวัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการอาชีวศึกษาและการศึกษาอบรมวิชาชีพยังขาดศักยภาพและความคล่องตัวในการดำเนินงาน มีความซ้ำซ้อนในการให้บริการ คำนึงถึงความพร้อมของผู้จัดมากกว่าความต้องการของตลาดแรงงานของผู้เรียน

3. การศึกษาระดับอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังจัดได้ไม่มาก ขาดความหลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่จำเป็นในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการขาดแคลนกำลังคนทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในบางสาขาวิชา เช่น ปรัชญา ภาษาศาสตร์ การอนุรักษ์งานด้านศิลปะและวัฒนธรรม การเพิ่มโอกาสให้กับเยาวชนที่ยากจน ได้เข้าเรียนระดับอุดมศึกษาในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากระบบการสอบคัดเลือกยังเป็นระบบแพ้คัดออก

4. การศึกษานอกระบบยังจัดได้ไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรและความเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเชื่อมโยง และเทียบโอนผลการเรียนระหว่าง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ยังทำได้น้อย ขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชน ชุมชน ประชาชน และสถาบันทางสังคมจัดการศึกษานอกระบบเท่าที่ควร

5. การศึกษาตามอัธยาศัยในปัจจุบันยังไม่สามารถสร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ได้ เนื่องจากแหล่งการเรียนรู้ยังมีไม่มากพอและไม่กระจายอย่างทั่วถึง กิจกรรมด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่ยังเป็นบริการเชิงพาณิชย์ ให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เพื่อบันเทิงและธุรกิจมากกว่าการพัฒนาการเรียนรู้ของคนและสังคม

6. การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและกระจายความรู้สู่สถานศึกษา ชุมชน และสังคมไทย ยังทำได้ไม่มากเท่าที่ควร อันเนื่องด้วยปัญหาด้านงบประมาณ ข้อจำกัดทางด้านความรู้ ความสามารถของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องและที่สำคัญอย่างยิ่งคือปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

7. มีปัญหาการขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านสื่อทุกประเภทไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และกลุ่มประชากรทั่วประเทศ การนำเสนอเนื้อหาสาระส่วนใหญ่เป็นการให้ข่าวสารข้อมูล

เรื่องทั่ว ๆ ไป และมุ่งเน้นความบันเทิงเป็นหลัก ขาดความรู้ด้านวิชาการที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ทั้งทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมศาสตร์ ที่เอื้อต่อการสร้างเสริมปัญญา แนวคิด และการพัฒนาศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมของประชาชน

8. คุณภาพการศึกษาของไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาของอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน เด็กและเยาวชนไทยยังไม่ได้ รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ความสามารถทางวิชาการ โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา และคอมพิวเตอร์ยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การคิดวิเคราะห์ และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ เป็นต้น นอกจากนี้วิธีการสอนของครูยังใช้วิธีการบอกความรู้โดยยัดวิชาเป็นตัวตั้ง ไม่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเผชิญและแก้ไขปัญหาในชีวิตจริงได้

9. ความด้อยคุณภาพมีเหตุปัจจัยมาจากความบกพร่องและความด้อยคุณภาพของ ปัจจัยการผลิตด้านครู หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ขาดระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้ง ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองและผู้เรียน

10. แม้ครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา จะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา แต่วิชาชีพครูไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร สถานภาพและ ภาพลักษณ์ของครูตกต่ำในสายตาของสังคม อันเนื่องมาจากการขาดการส่งเสริมและพัฒนา วิชาชีพ ครูที่มีคุณภาพทั้งด้านการผลิต การพัฒนา การบริหารงานบุคคล เงินเดือน ค่าตอบแทน การยกย่องเชิดชูเกียรติ และการดูแลครูให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ

11. ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตครูและการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจพฤติกรรมกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ

12. กระบวนการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ยังขาดการบูรณาการระหว่างความรู้ ความ เข้าใจ วิชาสัมพันธ์กับด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม การเรียนการสอนจึงอยู่ในลักษณะ แยกออกจากวิถีชีวิตที่แท้จริงที่มนุษย์พึงเรียนรู้ด้วยระบบของความรู้คู่คุณธรรม

13. ขาดเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษา มีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ ส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ สถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการอย่างอิสระ ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และ องค์กรต่าง ๆ ในสังคม

14. ขาดกระดุมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษาจากส่วนต่าง ๆ ของสังคมเท่าที่ควร ขาดการติดตาม ตรวจสอบการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

15. การเรียนการสอนวิชาศาสนาในสถานศึกษายังมีปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการคือ ขาดความเอาใจใส่จากผู้บริหารการศึกษา ขาดครูเฉพาะทาง ครู คณาจารย์ พระภิกษุและบุคลากรศาสนาส่วนใหญ่เป็นผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจและวิธีการถ่ายทอดศาสนธรรม และการเรียนการสอนด้านศาสนา การเรียนการสอนศาสนาจึงเป็นเรื่องที่เข้าใจยากสำหรับผู้เรียน ตลอดจนขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน นอกจากนี้ยังขาดความต่อเนื่องการเรียนการสอนวิชาศาสนาจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา⁷

แม้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการมาแล้วระยะหนึ่ง แต่ก็นับว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะยังพบปัญหาในการดำเนินงานหลายประการ ซึ่ง สุวิมล ว่องวานิช ได้วิจัยและพัฒนาระบบการประเมินภายในของสถานศึกษาซึ่งมีโรงเรียนนำร่องทั่วประเทศ 60 โรงเรียน พบว่าด้านสภาพความพร้อมของสถานศึกษาในการประเมินผลภายใน สถานศึกษาส่วนใหญ่จะทำการประเมินตนเองไม่เป็นธรรม ขาดการมีส่วนร่วมและไม่ได้นำผลไปใช้พัฒนาการศึกษาเท่าที่ควรจะเป็น⁸

ในส่วนของการประเมินคุณภาพภายในของการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาระบบและการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สำคัญ คือ

1. งบประมาณในการส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดพัฒนาระบบและดำเนินการพัฒนาคุณภาพภายในมีจำกัด
2. ความเข้าใจและความร่วมมือของบุคลากรต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ตรงกันและยังไม่ให้ความร่วมมืออย่างเพียงพอ

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2549), พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545), 31-34.

⁸ สุวิมล ว่องวานิช, รายงานการวิจัยระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2544), บทคัดย่อ.

3. การฝึกอบรมครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาระบบคุณภาพภายในและเตรียมรับการประกันคุณภาพภายนอกยังไม่ครอบคลุมและกว้างขวางเพียงพอ

4. กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน ยังมิได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นทางการเพียงพอ

5. การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาขนาดเล็กหรือสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกล เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมร่วมกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ยังมิได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอย่างเป็นทางการเพียงพอ

6. การประสานของหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่เชื่อมโยงเพียงพอ เป็นการประสานงานเพียงเป็นพิธีเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากการกำหนดระบบ หลักเกณฑ์ วิธีการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของแต่ละหน่วยงาน มีปัญหาในด้านเอกภาพและเอกลักษณะที่จะต้องมีการปรับให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น

7. การผดุงรักษาและการขยายผลระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยังมีประสิทธิภาพไม่เด่นชัด

8. การประกันคุณภาพภายในของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการอยู่ ให้ความสำคัญและการสนับสนุนเฉพาะสถานศึกษาในสังกัด ยังมิได้ครอบคลุมหรือ เชื่อมโยงกับสถานศึกษาในสังกัดอื่น เช่น กรุงเทพมหานคร และสำนักงานบริหาร การศึกษาท้องถิ่นเท่าที่ควร

9. การนำผลการประกันคุณภาพภายในไปใช้และการเผยแพร่ผลเปิดเผยต่อสาธารณชนยังกระทำจำกัด และไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม⁹

ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเดิมอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานระดับกรมหลายกรม เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศจำนวน 175 เขตแล้ว สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษาและ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

⁹ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด, 2547), 19-20.

จึงได้โอนมาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยอำเภอในจังหวัดราชบุรี 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอบางแพ การจัดการศึกษาในลักษณะของเขตพื้นที่การศึกษาทำให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความคล่องตัวในการบริหารการศึกษามากขึ้นจากการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทำให้ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอนาคตจึงเปลี่ยนไปตามบัญญัติของกฎหมาย¹⁰ จากการศึกษาผลการจัดการศึกษาโดยใช้ข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษาในด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอื่นๆ พบว่ามีปัญหาในการจัดการศึกษาตามประเด็นดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากข้อมูลผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2547 พบว่า แม้ค่าเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 จะสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศแต่มีแนวโน้มลดลงกว่าปีก่อนและส่วนใหญ่ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกวิชา แต่ค่าเฉลี่ยลดลงจากปีการศึกษา 2546 เกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเล็กน้อย แต่ทุกวิชามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ในขณะที่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศเกือบทุกวิชา ยกเว้นภาษาอังกฤษ และมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปี 2546 เกือบทุกวิชา เช่นกัน ยกเว้นวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ และภาษาอังกฤษ แต่ทุกวิชามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นภาษาไทย ดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ปีการศึกษา 2547

ชั้น	นักเรียน เข้าสอบ	ภาษา ไทย	คณิต ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	สังคม ศึกษา	ภาษา อังกฤษ	เคมี	ชีว วิทยา	ฟิสิกส์
มัธยมศึกษาปีที่ 3	936	43.32	38.22	42.00	47.06	36.63	-	-	-
มัธยมศึกษาปีที่ 6	976	50.49	36.87	45.94	42.63	32.03	39.42	48.84	39.23

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2, แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2549 (ราชบุรี : กลุ่มนโยบายและแผน, 2548), 10.

¹⁰ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 39.

2. ยังมีนักเรียนในวัยการศึกษาขั้นพื้นฐานออกกลางคันสูงกว่าเป้าหมาย จากการศึกษาข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่ายังมีนักเรียนออกกลางคัน ในระดับมัธยมศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งตามข้อกำหนดจะต้องออกกลางคันไม่เกิน ร้อยละ 1 ของนักเรียนทั้งหมด โดยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมมีอัตราออกกลางคันสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 2.73 ชั้นที่มีนักเรียนออกกลางคันมากที่สุดคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 3.86 รองลงมาคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 3.37 น้อยที่สุดได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 0.87 ดังที่แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละของนักเรียนที่ออกกลางคัน ปีการศึกษา 2547

ชั้น	จำนวนนักเรียน	ออกกลางคัน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 1	4,678	106	2.27
มัธยมศึกษาปีที่ 2	4,612	126	2.73
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4,201	162	3.86
รวมชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	13,491	394	2.92
มัธยมศึกษาปีที่ 4	1,607	14	0.87
มัธยมศึกษาปีที่ 5	1,334	45	3.37
มัธยมศึกษาปีที่ 6	1,545	37	2.39
รวมมัธยมศึกษาตอนปลาย	4,486	96	21.14
รวม	17,977	490	2.73

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2, แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2549 (ราชบุรี : กลุ่มนโยบายและแผน, 2548), 9.

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมมีอัตราออกกลางคันสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 2.73 ชั้นที่มีนักเรียนออกกลางคันมากที่สุดคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 3.86 รองลงมาคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 3.37 น้อยที่สุดได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 0.87

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งผลวิจัยที่ได้

จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง นำไปพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพ การศึกษาโดยรวมของประเทศในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2
2. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

คำถามของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหาคำตอบของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดคำถาม ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอำเภอ ดำเนินสะดวก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอำเภอดำเนินสะดวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

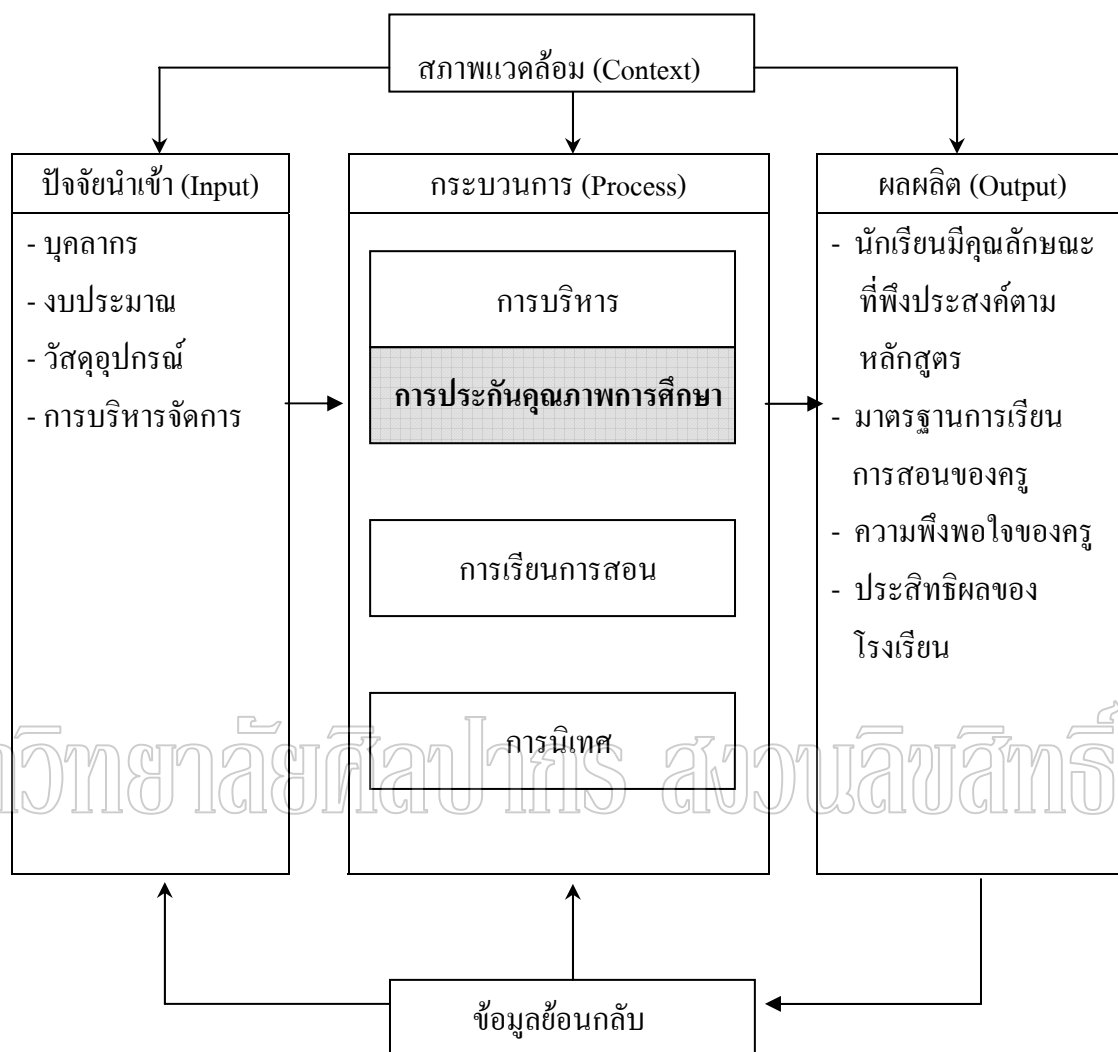
สถานศึกษาเป็นองค์กรทางสังคมองค์กรหนึ่งที่มีภาระหน้าที่ให้บริการทางการศึกษา ซึ่งควรจะต้องรับผิดชอบทั้งด้านคุณภาพและประสิทธิภาพของบริการดังกล่าวที่ตนจัด เพราะ การศึกษาถือกันว่าเป็นบริการที่มีผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้รับบริการและสังคมโดยรวม ดังนั้น การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ถ้ามีการทำงานเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สามารถจัดในรูปแบบเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลลัพธ์ (output) ที่สัมพันธ์กับสถานะแวดล้อม (context) ซึ่งไม่ใช่ องค์ประกอบทางการศึกษา แต่สามารถส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ สภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น ส่วนปัจจัยนำเข้าในการจัดการศึกษา ได้แก่ ปรัชญา เป้าหมาย และนโยบายทางการศึกษา บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ ซึ่งปัจจัย

เหล่านี้จะถูกแปรเปลี่ยนไปโดยกระบวนการต่าง ๆ ขององค์กร ได้แก่ การบริหาร การเรียน การสอน และการนิเทศการศึกษา โดยกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องดำเนินการให้ครอบคลุม ขอบข่ายภาระงานของโรงเรียน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ คือ นักเรียนที่มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร มาตรฐานการเรียนการสอนของครู ความพึงพอใจของครูและ ประสิทธิภาพของโรงเรียน (ดังที่แสดงในแผนภูมิที่ 1)

เหตุที่การประกันคุณภาพภายในมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาเพื่อยกระดับ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษานั้น เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ปัจจัย นำเข้า (input) และกระบวนการทำงาน (process) ไม่ได้เน้นที่ผลลัพธ์ (output) แต่เพียงปัจจัย เดียวอย่างในอดีตที่เน้นควบคุมคุณภาพคือ ตรวจสอบผลลัพธ์มากกว่าที่จะตรวจสอบ องค์ประกอบอื่นๆ ด้วยเหตุว่า ถ้าควบคุมให้ปัจจัยนำเข้า (input) และกระบวนการทำงาน (process) ไม่แปรปรวนแล้ว ผลลัพธ์ย่อมไม่แปรปรวนตามไปด้วย โดยเน้นให้ได้ผลลัพธ์ แปรปรวนไปจากที่ลูกค้าต้องการให้น้อยที่สุด¹¹

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

¹¹ วรภัทร์ ภูเจริญ, แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี, 2542), 16.

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ที่มา : Daniel Katz and Robert L. Kahn, The Social Psychology of Organizations, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1978), 20.

ขอบเขตของการวิจัย

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้น จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ การดำเนินงานซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยในสถานศึกษานำร่อง ได้แก่ ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยคำนึงถึงเงื่อนไขข้างต้น ควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงานในเรื่องนี้ หลังจากนั้น บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง¹²

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 1) การเตรียมการก่อนการประกัน คุณภาพ 2) การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และ 3) การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ดังแผนภูมิที่ 2 และ 3

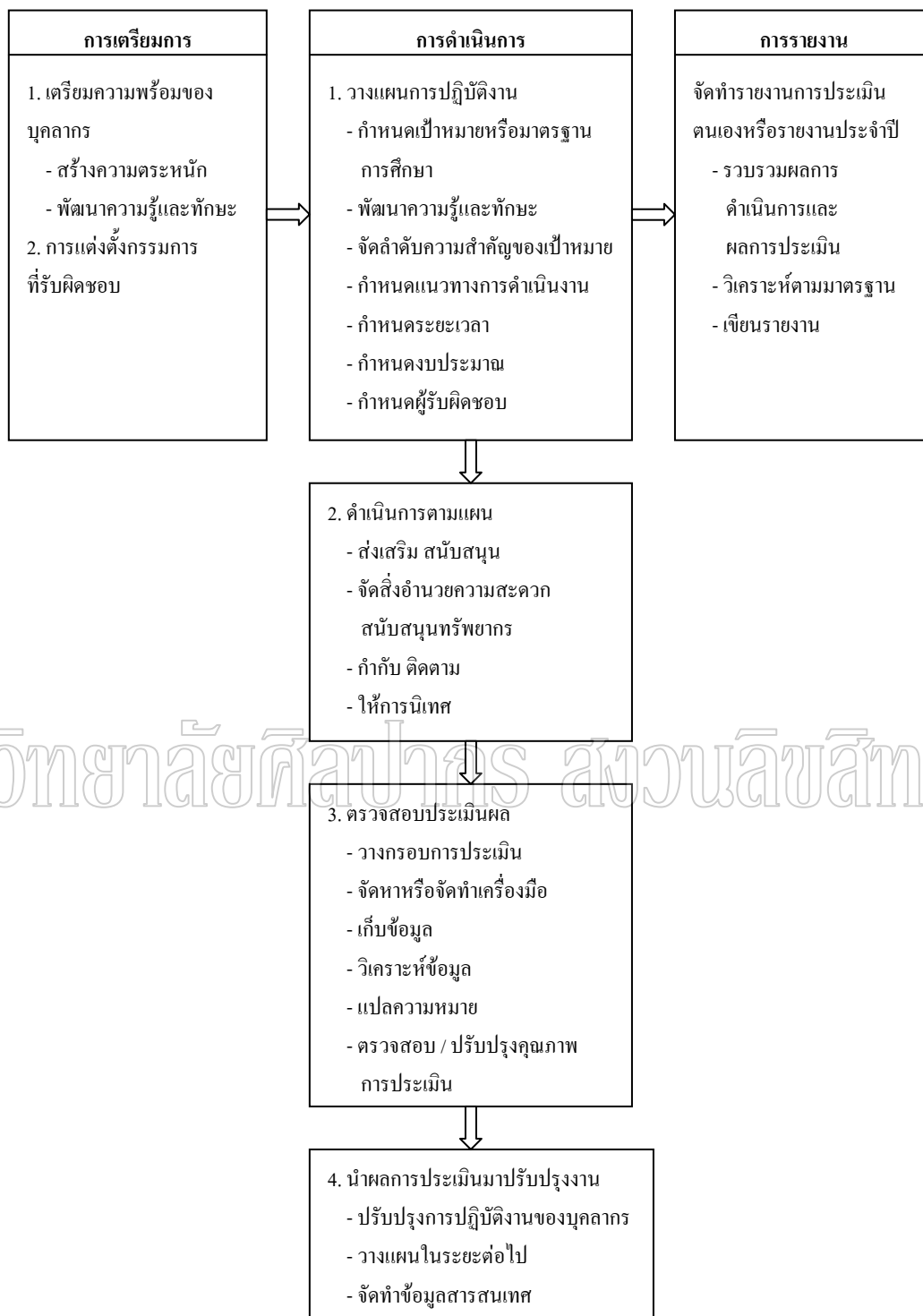
การประกันคุณภาพการศึกษา

1. การเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในและ
3. การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตการวิจัย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด , 2544), 13.

¹² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, 12.

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด ,2544), 13.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์สำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมได้ว่า สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 – 4 ในอำเภอดำเนินสะดวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษาประกอบด้วย 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนสายธรรมจันทร์ โรงเรียนประสาทรัฐ ประชากิจ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง และโรงเรียนเนกขัมวิทยา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามหลักการและทฤษฎี ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 และ 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การประกันคุณภาพการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา แนวคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายใน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

คำว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นที่สนใจของนักวิชาการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยมีผู้ให้คำนิยามไว้ในลักษณะใกล้เคียงกัน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษามี แนวทางการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบาย จุดเน้นของแผนการศึกษาของชาติ และสถานศึกษา ได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนทุกคน¹ กรมสามัญศึกษา กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา คือ การดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการศึกษาตั้งแต่การวางแผนไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกัน

¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือการปฏิบัติงานของโรงเรียนเรื่อง การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2541), 4.

ต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคมว่า สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจบการศึกษา มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม² สำหรับ เอลิมซัย ฮาญกั๊ลา ให้ความหมายโดยสรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกลไกใดๆ ที่จะรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของการศึกษาให้ได้มาตรฐานและ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นับว่าเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจต่อสังคม ผู้ปกครอง ลูกค้ำว่า สถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน ที่กำหนดไว้³ นอกจากนี้ บัณฑิต แทนพิทักษ์ กล่าวว่า การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นระบบ ความเชื่อมั่นศรัทธา ที่โรงเรียนจะต้องสร้างความสนใจว่าโรงเรียนจะสามารถจัดการศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด⁴

สภาสถาบันราชภัฏ ได้ให้ความหมายของคำว่า “การประกันคุณภาพการศึกษา” คือ การประกันว่า สถาบัน คณะ หรือโปรแกรมวิชา ดำเนินงานได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก่อนเป็น การล่วงหน้า หรือประกันว่า สถาบันดำเนินงานได้บรรลุตามพันธกิจและเป็นไปตาม ความคาดหวังของนักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้สนับสนุน หรือสังคมโดยรวม⁵

ริชาร์ด ฟรีแมน (Richard Freeman) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นคำที่ สบายงามสำหรับระบบการจัดการที่ดำเนินการได้อย่างดีเยี่ยม ซึ่งความหมายนี้ไม่ได้ลึกถึง ชับซ้อน ตลอดจนไม่ได้มีลักษณะเฉพาะอะไร ถ้าการประกันคุณภาพเป็นสิ่งที่ดำเนินการ ตามธรรมดาควบคู่ไปกับการทำงานในแต่ละวัน⁶

² กรมสามัญศึกษา, แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543), 14.

³ เอลิมซัย ฮาญกั๊ลา, รายงานประกอบการสอบวัดคุณสมบัติสำหรับการศึกษา คณะ ครุศาสตร์ (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), 35.

⁴ บัณฑิต แทนพิทักษ์, การบริหารหมวดวิชาอย่างเป็นระบบ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว, 2543), 12.

⁵ สภาสถาบันราชภัฏ, ความหมายและวัตถุประสงค์การประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันราชภัฏ [Online], accessed 31 January 2002. Available from <http://www.rjabhat.ac.th/qa/QA2.HTM/>

⁶ Richard Freeman, Quality Assurance in Training and Education (London : Kogan Page, 1993), 14.

สงบ ลักษณะ ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวางแผนและการปฏิบัติของหน่วยงานผลิต ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตรและตรงกับความมุ่งหมายของสังคม⁷

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใด ๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้แล้ว จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการจัดการศึกษา (การปฏิบัติภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย) ที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์⁸

แอนเน โกลด์ และ เจนิเฟอร์ อีวาน (Anne Gold and Jennifer Evans) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพ คือกระบวนการควบคุมทางสถิติที่เน้นถึงการป้องกันความผิดพลาด การรับรองจากภายนอก รวมทั้งการตรวจสอบระบบคุณภาพ และการวิเคราะห์เหตุและผล⁹

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบการบริหารคุณภาพที่สร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ชุมชน และสังคมว่าผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด เป็นเครื่องมือในการรักษาคุณภาพให้ได้มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งทำให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน โดยหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน และการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า ความต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นกระแสเรียกร้องจากผู้รับผลจากการจัดการศึกษา

⁷ สงบ ลักษณะ, แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา [Online], accessed 6 March 2002. Available from <http://www.moe.go.th/main2/article/article1.htm/>

⁸ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คู่มือ 2 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา มคอ.2543 (กรุงเทพฯ : ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา, 2543), 1.

⁹ Anne Gold and Jennifer Evans, Reflecting on School Management (Philadelphia, USA : Falmer Press, 1998), 30.

จำเป็นที่บุคคลในวงการศึกษจะต้องแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยที่เป็นหน่วยงานที่มีภาระรับผิดชอบต่อผู้รับบริการการศึกษาโดยตรง ให้มีการดำเนินการทั้งด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตมีมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนด นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการประกันคุณภาพของการศึกษาอย่างเป็นระบบ เป็นลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความมั่นใจใน คุณภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานที่จัดการศึกษาโดยตรง คือ โรงเรียนและคุณภาพของ ผลผลิตเน้นการกำกับควบคุมการดำเนินงานทุกขั้นตอน มีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง (continuous process improvement) เป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่จะทำให้การศึกษาเป็นเลิศอย่างแท้จริง จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาปฏิบัติอย่างจริงจัง¹⁰

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ที่จำเป็นต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาของไทย เพราะสาเหตุคือ

1. ประเทศไทยยังไม่เคยมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีรูปแบบชัดเจนและบ่งชี้ได้ว่าการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เป็นอย่างดีมีคุณภาพ
2. คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตมีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ประเทศโดยส่วนรวมในระยะยาว
3. มีการแข่งขันกันในเรื่องคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตในวงการอุดมศึกษาทั้งภายในและนอกประเทศมากขึ้น
4. สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นสากล เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากนานาชาติมากขึ้น
5. สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจให้กับสังคมว่า สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

¹⁰ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, “การประกันคุณภาพการศึกษา, พลังและความหวัง,” วารสารปฏิรูปการศึกษา 1 (กุมภาพันธ์ 2542) : 8, อ้างถึงใน วิชัย บำรุงศรี, “การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน โรงเรียน พ.ศ.2541 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544), 11.

6. สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (Public information) ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาลและประชาชนทั่วไป

7. สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่มีความโปร่งใส (Transparency) และ ความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ (Accountability)¹¹

อุทุมพร จามรมาน ได้กล่าวถึงสำคัญของการประกันคุณภาพว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชนว่า สถาบันการศึกษาได้ผลิตผลงานที่มีคุณภาพ ข้อมูลที่ให้เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของทุกคนที่รับเงินเดือน ดังนั้น การประกันคุณภาพ นอกจากจะทำให้แต่ละคนตื่นตัวทำงานให้ดีแล้ว ยังจะทำให้คุณภาพการศึกษาไทย ส่วนรวมมีเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเกิดผลดีต่อประเทศชาติที่จะได้บัณฑิตที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ จะได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ จะได้งานวิชาการสู่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ดีขึ้น การประกันคุณภาพจึงน่าจะเป็นการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญของประเทศไทย¹² ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและการพัฒนาการศึกษาทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนด เป้าหมาย/การวางแผน การทำตามแผน การประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงาน นอกจากนี้การประกันคุณภาพการศึกษายังเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

1. ผู้เรียนและผู้ปกครองมีหลักประกันและความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ครูได้ทำงานอย่างมืออาชีพ ได้ทำงานที่เป็นระบบที่ดี มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และเน้นวัฒนธรรมคุณภาพ ได้พัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

3. ผู้บริหารได้ใช้ภาวะผู้นำและความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างเป็นระบบและมีความโปร่งใส เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับและนิยมชมชอบของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

¹¹ ทบวงมหาวิทยาลัย, “หนังสือที่ ทม 0205(2)2549 เรื่องระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย,” 10 กุมภาพันธ์ 2543.

¹² อุทุมพร จามรมาน, “ความก้าวหน้าของการประกันคุณภาพ ระดับอุดมศึกษา,” วารสารการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2544) : 27.

4. หน่วยงานที่กำกับดูแลได้สถานศึกษาที่มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาตนเองซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระในการกำกับดูแลสถานศึกษา และก่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพทางการศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษา

5. ผู้ประกอบการ ชุมชนและสังคมประเทศชาติได้เยาวชนและคนที่ดีมีคุณภาพและศักยภาพที่จะช่วยทำงานพัฒนาองค์กรชุมชนและสังคมประเทศชาติต่อไป¹³

แนวคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคม มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ ทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าวส่วนหนึ่งจะมาจากการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากระบบสถานศึกษา ในขณะที่สังคมโลกพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาในระบบโรงเรียนจำเป็นต้องสนองต่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนให้สอดคล้องกับลักษณะของสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว ดังนั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้จะต้องเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย โดยให้ทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ได้กำหนดไว้ในหมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาว่า จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ¹⁴ ให้ครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้การศึกษามีคุณภาพ ได้แก่ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และกระบวนการบริหารจัดการ¹⁵

¹³ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), “การประกันคุณภาพการศึกษาระบบการบริหารงานคุณภาพ,” จุลสาร สมศ. 1 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2544) : 7.

¹⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิก, 2542), 24.

¹⁵ สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย, มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2542), 149-150.

การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โรงเรียน โดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น ดังนั้นการที่โรงเรียนประเมินตนเองและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประเมินมาตรฐานโรงเรียน จึงเป็นการประกันคุณภาพภายใน

2. การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การประเมินความพร้อม ความหมายของการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงส่วนที่แตกต่างในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ แต่ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจะเป็นกระบวนการพัฒนาที่โรงเรียนร่วมกับชุมชนดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนจะมีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังที่ได้สร้างข้อตกลงร่วมกันได้¹⁶

ดังนั้น กระบวนการในพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายได้นั้น จะต้องอาศัยกระบวนการสำคัญคือ การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก โดยโรงเรียนต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจว่า การบริหารองค์กรของโรงเรียนสามารถประกันได้ว่ามีคุณภาพ มีการดำเนินงานและการประเมินผลที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง นั่นก็คือ ในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนจะประกอบด้วย 4 กระบวนการที่สำคัญคือ 1) การจัดทำแผนพัฒนา หรือธรรมนูญโรงเรียน 2) การดำเนินการตามแผนหรือธรรมนูญโรงเรียน 3) การติดตามตรวจสอบและปรับปรุงการดำเนินงาน และ

¹⁶ ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย, การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ (ชัชนาท : มปท., 2545), 31.

4) การประเมินตนเอง¹⁷ การปฏิบัติงานประกันคุณภาพของโรงเรียนจะบรรลุผลได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นกับคุณภาพของบุคลากรในโรงเรียน คือผู้บริหารและครูเป็นหลัก โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีระบบที่เหมาะสมเข้ามาควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรของตนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

เหตุที่การประกันคุณภาพภายในมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานั้น เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า (input) และกระบวนการทำงาน (process) ไม่ได้เน้นที่ผลลัพธ์ (output) แต่เพียงปัจจัยเดียวอย่างในอดีตที่เน้นควบคุมคุณภาพคือ ตรวจสอบผลลัพธ์มากกว่าที่จะตรวจสอบองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วยเหตุว่าถ้าควบคุมให้ปัจจัยนำเข้า (input) และกระบวนการทำงาน (process) ไม่แปรปรวนแล้ว ผลลัพธ์ย่อมไม่แปรปรวนตามไปด้วย โดยเน้นให้ได้ผลลัพธ์แปรปรวนไปจากที่ลูกค้าต้องการให้น้อยที่สุด¹⁸

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพ ผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ มีความสามารถและมีคุณภาพตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การดำเนินงานในการประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้เป็นกรอบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีกระบวนการดำเนินงาน 3 ประการ คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการ และ 1.2) การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ ได้แก่ การพัฒนา

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือการปฏิบัติงานของโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา, 4.

¹⁸ วรภัทร์ ภูเจริญ, แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี, 2542), 16.

ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารทางการศึกษาและการสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบและการแทรกแซงคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 2.1) การประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียนและการจัดทำรายงานของโรงเรียนต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีลักษณะเป็นการติดตามและตรวจสอบของโรงเรียน และ 2.2) มาตรฐานการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามแนวมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย 3.1) การทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 3.2) การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และ 3.3) การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม หรือการประเมินคุณภาพการศึกษา¹⁹

อารีรัตน์ วัฒนสิน กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่ใช่ภาระงานใหม่ของสถานศึกษา เพียงแต่เป็นการนำภาระงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมที่สถานศึกษาทุกแห่งมีการดำเนินการอยู่แล้ว และมุ่งเน้นไปที่คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรอันเป็นการสอดคล้องกับ หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสามารถจัดลำดับได้ ดังนี้คือ 1) จัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา 2) กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา 3) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 4) ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารภายในสถานศึกษา 5) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 6) ประเมินมาตรฐาน การศึกษา 7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี 8) การผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา²⁰

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต้องยึดหลักดังต่อไปนี้คือ 1) เน้นสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภครทั้งภายในและภายนอก คุณภาพภายใน หมายถึง ความพึงพอใจในความรู้ความสามารถและ

¹⁹ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักนิเทศและพัฒนา มาตรฐานการศึกษา, แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงเรียนคุรุสภาลาดพร้าว, 2541), 2-3.

²⁰ อารีรัตน์ วัฒนสิน, “ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา,” วารสารวิชาการ 3,12 (ธันวาคม 2543) : 9-12.

คุณลักษณะของผู้เรียน ส่วนคุณภาพภายนอก หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อความอยู่รอดและสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม 2) ต้องเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เป็นการวางแผนป้องกันล่วงหน้าก่อนที่จะเกิดปัญหา 3) สร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชาและข้อเท็จจริง 4) การตรวจสอบและการประเมินผล มีจุดประสงค์เพื่อได้ข้อมูลย้อนกลับ สำหรับใช้วางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 5) การออกแบบและกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพเท่านั้นจึงจะสามารถพัฒนาคุณภาพ 6) ต้องสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย และ 7) เน้นการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ

ทั้งนี้ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนวดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในส่วนที่สำคัญ ๆ คือ 1) การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน ธรรมนูญโรงเรียนเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยมีแนวทางการจัดทำคือ ศึกษา ทบทวน สถานภาพปัจจุบันจากข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา เกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ข้อมูลพื้นฐานทั้งของโรงเรียนและสภาพแวดล้อม แล้วจึงจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา โดยมีหัวข้อสำคัญคือ ภาพรวมของสถานศึกษา เป้าหมายของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้เรียน แผนงบประมาณ แผนการกำกับตรวจสอบและรายงาน เมื่อจัดทำธรรมนูญโรงเรียนเสร็จแล้ว นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา และคณะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแล้วจึงประกาศใช้ธรรมนูญโรงเรียนต่อไป 2) การบริหารจัดการคุณภาพเป็นการนำทรัพยากรและวิธีการต่าง ๆ มาดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จัดระบบคุณภาพโดยเน้นระบบคุณภาพด้านการเรียนการสอนและด้านการจัดการบริหาร กำหนดนโยบาย แนวดำเนินงาน และวิธีปฏิบัติงาน ประกาศใช้ระบบคุณภาพ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่น เทคนิคการจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อ การวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น และติดตามกำกับ ฝ้าระวังการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ 3) การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงาน การประเมินสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพที่กำหนดในธรรมนูญสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) การรายงานคุณภาพการศึกษา เป็นการสื่อสารให้ผู้เรียน

ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ส่วนวิธีดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานตามระบบคุณภาพได้ด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องที่จำเป็นต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ ตลอดจนสร้างจิตสำนึก และสร้างวัฒนธรรมการทำงานคุณภาพ

2. ปรับปรุงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาหรือกำหนดใหม่ให้ตรงกับความปรารถนาของชุมชนและให้ทันสมัยเสมอ

3. จัดทำข้อมูลสารสนเทศคุณภาพการศึกษาด้วยการนำข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ผู้เรียนและบุคลากรมาวิเคราะห์และแปลผลให้มีความหมายเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เช่น นำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย เป็นต้น

4. พัฒนามาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเยาวชนของชาติ ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่า สถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพระยะกลาง (3-5 ปี) และแผนพัฒนาประจำปีสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศปัจจุบันมาวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยที่ต้องปรับปรุง รวมทั้งศักยภาพของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนในแต่ละปี รวมทั้งระบุวิธีการดำเนินงานพัฒนาที่มีประสิทธิภาพที่มั่นใจว่าจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

6. การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา เป็นการจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรและการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการร่วมตัดสินใจของ ทุกฝ่าย แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพในสถานศึกษา รวมทั้งแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

7. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนและดูแลส่งเสริมให้การจัดการศึกษาพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาและให้ความเชื่อมั่นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

8. การประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในระดับชั้นที่เป็นตัวประกอบ ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในวิชาแกน โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน

9. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการแสดงภาระความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบผลการปฏิบัติทุกสิ้นปีการศึกษา

10. การกำกับประเมินและผดุงระบบประกันคุณภาพ มีจุดมุ่งหมายให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการส่งเสริมพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานสำคัญที่ทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ เพื่อให้งานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง²¹

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดขั้นตอนในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการและการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้ ทักษะ และการแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ปัญหาสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การที่บุคลากรในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพภายในก็คือการบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานตามปกติ และเป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้วจึงทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระ นอกจากนี้บุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ บางครั้งจึงเกิดการต่อต้าน จำเป็นต้องสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นอันดับแรก โดยอาจดำเนินการ ดังนี้ 1) การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในการทำงานเป็นทีม 2) การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากร โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการ ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นภารกิจของบุคลากรในสถานศึกษา แต่ในการดำเนินงานจำเป็นจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสานกำกับดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีม โดยผู้ที่มีส่วน

²¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยเขตพื้นที่ การศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2544), 14-30.

รับผิดชอบที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน

การมีคณะกรรมการตามโครงสร้างการบริหาร และให้บุคลากรรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของตน จะทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในหล่อหลอมเข้ากับการทำงานตามภารกิจของบุคลากร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเชื่อมโยงกันในการพัฒนาคุณภาพด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านกระบวนการและด้านผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาครบด้านครบทุกด้าน²²

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ ประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกัน ดังนี้

2.1 การวางแผน (Plan-P) เป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับ รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่จะต้องใช้เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า การวางแผน (Planning) หมายถึง การคิดหาทางเลือกล่วงหน้าในการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่ามากที่สุด โดยการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้²³

ขั้นตอนการวางแผน ในการวางแผนใด ๆ ก็ตาม จะมีขั้นตอนการวางแผนที่สำคัญคือ 1) การกำหนดเป้าหมายที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา 2) การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายเพื่อดูว่าเป้าหมายใดสำคัญมากน้อยกว่ากันเพื่อกำหนดกิจกรรมบุคลากร ทรัพยากร และระยะเวลาที่จะดำเนินการ 3) การกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีการปฏิบัติงาน คือ การนำเป้าหมายมาทำให้เป็นรูปธรรม

²² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2544), 14-17.

²³ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา หมวด 2 บริหารศาสตร์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540), 50.

ในทางปฏิบัติ 4) การกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมซึ่งจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ
 5) การกำหนดงบประมาณ 5 โดยคำนึงถึงความพอเพียงและความเหมาะสมระหว่าง
 รายรับ-รายจ่ายอย่างรอบคอบ 6) การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการดำเนินการแต่ละ
 ขั้นตอนในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ

2.2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D) เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จ
 เรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการดำเนินงาน
 ต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและความมุ่งมั่นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ
 นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาคงจะ 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่าง
 มีความสุข 2) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่าง
 มีประสิทธิภาพ 3) กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย
 เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน และ 4) ให้การนิเทศ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล (Check-C) การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะ
 กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงาน
 ที่ผ่านมามีบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและ
 ครูที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้องจะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล
 ไม่กลัวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนา

ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบ
 ประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ
 ตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่
 เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือ
 มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาจะต้อง
 มีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act-A) เมื่อบุคลากรแต่ละคน
 แต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ
 ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด
 แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด
 ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

การเผยแพร่ผลการประเมิน อาจใช้วิธีจัดประชุมครูภายในสถานศึกษา จัดบอร์ด
 หรือจัดทำรายงานผลการประเมินฉบับย่อแจกบุคลากร

ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้²⁴

3. การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำ รายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองหรือชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะรับการประเมินจากภายนอก โดยดำเนินการรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินวิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตาม มาตรฐานการศึกษา และเขียนรายงาน

การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบ ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการเพื่อใช้สำหรับ รายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานสรุปเพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอในลักษณะการบรรยาย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีความยาวไม่มาก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้น

เนื้อหาสาระที่นำเสนอในรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรมีหัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา เช่น ประวัติและความเป็นมาของสถานศึกษา สถานที่ตั้ง สังกัด รูปแบบ/หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลผู้บริหารและบุคลากร จำนวนผู้เรียน งบประมาณ รวมทั้งข้อมูลสภาพชุมชน อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง

2. วิสัยทัศน์ เป้าหมายหรือมาตรฐานและแผนงานของสถานศึกษา

3. ผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยแต่ละตัวบ่งชี้ควรรายงานเกี่ยวกับเป้าหมายการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และผลการดำเนินงาน และอาจนำเสนอข้อมูล/

²⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2544), 28-40.

หลักฐานสนับสนุนผลการดำเนินงานนั้น ๆ ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ในแต่ละมาตรฐานควรนำเสนอจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงและแนวทางแก้ไขด้วย

4. สรุปผลการประเมินของมาตรฐานแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยในแต่ละด้านควรบอกถึงจุดเด่น เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ จุดที่ต้องปรับปรุงสาเหตุและ แนวทางแก้ไขปรับปรุงด้วย

5. ภาคผนวก อาจมีการรายงานเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล หากเป็นที่ต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด

คณะผู้จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำควรเป็นแกนนำหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพอสมควร ซึ่งจะทำให้สามารถสรุปผลการประเมินได้ถูกต้อง การจัดทำรายงานควรดำเนินการในส่วนที่สามารถทำได้ไปเรื่อยๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษา ไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา เพราะจะทำให้จัดทำรายงานไม่ทันกำหนดเวลาที่จะต้องส่งหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ²⁵

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

²⁵ เรื่องเดียวกัน, 48-49.

ข้อมูลทั่วไป	ประวัติและความเป็นมาของสถานศึกษา สถานที่ตั้ง สังกัด หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหารและบุคลากร ข้อมูลนักเรียน งบประมาณ ข้อมูลสภาพชุมชน
วิสัยทัศน์	วิสัยทัศน์ เป้าหมาย มาตรฐาน แผนงานการดำเนินงาน
ผลการประเมิน	ผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐาน จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางแก้ไข
สรุปผลการประเมิน	ผลการประเมินด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตที่เน้น จุดเด่น (เงื่อนไขของความสำเร็จ) และจุดด้อย (สาเหตุและแนวทางการปรับปรุง)
ภาคผนวก	กรอบแนวคิดหลัก เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แผนภูมิที่ 4 สาระสำคัญของรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การประกันคุณภาพการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2543), 15.

ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะเป็นสิ่งที่อยู่ในกระบวนการบริหารและกระบวนการทำงานตามปกติก็ตาม แต่ในสภาพปัจจุบันยังมีสถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้ทำ จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบดังกล่าวให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เสมือนกับเป็นการปฏิรูปกระบวนการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา โดยจะต้องมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ยุทธศาสตร์ดังกล่าว ได้แก่ เงื่อนไขที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ อันได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแกนหลักในการบริหารและดำเนินการร่วมกับแกนนำอื่น ๆ เพื่อช่วยผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุน และประสานให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอกทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาระบบการประเมินตนเองของสถานศึกษา ให้ผสมผสานกับการวางแผน

การดำเนินงาน และการปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบครบวงจร รวมทั้ง กำกับดูแลให้มีการดำเนินงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ภาวะผู้นำและความตระหนักของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบและเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าจะใช้ระบบการประกัน คุณภาพภายในแบบใดก็ตาม ถ้าจะทำให้สำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญเข้ามา บริหารจัดการ และมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นและคอยติดตาม กำกับ ดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการ ดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง

2. ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีม การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของบุคลากร ทุกคนในสถานศึกษา มิใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะ และมีใช่ เป็นการดำเนินงานแบบต่างคนต่างทำ แต่เป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อมโยงระหว่างภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษาในทุกด้าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ โดยจะต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผนการทำงาน ออกแบบการประเมินตนเองแล้วช่วยกันทำและพัฒนาปรับปรุง โดยเรียนรู้แลกเปลี่ยน ปรึกษาหารือ และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การทำงานเป็นทีมจะทำให้บุคลากรรู้สึกอบอุ่น สบายใจ เพราะมีเพื่อนร่วมทาง ไม่โดดเดี่ยว ซึ่งถ้าสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งก็จะ ทำให้การประกันคุณภาพภายในมีความต่อเนื่องและยั่งยืน ถึงแม้จะเปลี่ยนผู้บริหารหรือบุคลากร บางคนก็ยังดำเนินการต่อไปได้เพราะทีมงานยังอยู่

3. ยุทธศาสตร์การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ การที่สถานศึกษา จะมีการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งได้นั้น ทุกคนในทีมจะต้องมีความตระหนักและมองเห็น ความสำคัญของการประเมินตนเองว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน คุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งจะมีความสำคัญต่ออนาคตของสถานศึกษา และประเทศชาติ รวมทั้งจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจว่าการประเมินตนเองก็คืองานในหน้าที่ นั้นเอง ไม่ใช่งานที่เป็นภาระเพิ่มเติม นอกจากนั้นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการประกันคุณภาพภายในด้วย จึงจำเป็นต้องสร้างความตระหนัก และความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรของสถานศึกษา โดยการจัดประชุมชี้แจงและฝึกอบรม การเรียนรู้ จากเอกสาร คู่มือต่าง ๆ โดยผู้บริหารก็ต้องแสดงความตระหนักให้ผู้อื่นเห็นเป็นแบบอย่างและ เข้าร่วมมีส่วนร่วม

4. ยุทธศาสตร์การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาที่ร่วมกันทำงานเป็นทีมนี้ จำเป็นจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการ ประสานและกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความ มั่นใจในการดำเนินงาน จึงควรมอบหมายให้มีคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อเป็นตัวกลาง

ในการประสานงาน กำกับ ดูแลให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และการดำเนินงานให้เชื่อมโยงกัน

5. ยุทธศาสตร์การวางแผน และการกำกับดูแล การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในจำเป็นต้องมีการวางแผน และการกำกับ ดูแลที่เป็นระบบ เพื่อให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผน การกำกับดูแล และจัดให้มีการประชุมตามระยะเวลาที่กำหนด อย่างสม่ำเสมอ เพื่อรายงานความก้าวหน้าของงานที่ทำไปแล้ว และช่วยกันพัฒนางานที่จะทำต่อไป

6. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม และการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นอกจากจะต้องทำงานกันเป็นทีมระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาเองแล้ว ควรจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานในเขตพื้นที่และหน่วยงานที่กำกับดูแลใน ส่วนกลาง เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นการระดมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อช่วยกันพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

นอกจากนั้นควรมีการประชุมปรึกษาหารือกับสถานศึกษาอื่นๆ ในเขตพื้นที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งจะ เป็นผลดีต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพราะทำให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และช่วยให้สถานศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างขวางมากขึ้น ก่อให้เกิดแนวคิดและแนวทางที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นกลไกในการกระตุ้นให้สถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า เพื่อตามให้ทันคนอื่นอีกด้วย จึงควรที่สถานศึกษาจะมาประชุมและปรึกษาหารือร่วมกัน อาจจะเป็นภาคเรียนหรือปีละ 1 หรือ 2 ครั้ง²⁶

สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเดิมอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานระดับกรมหลายกรม เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศจำนวน 175 เขตแล้ว สถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงได้โอนมาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

²⁶ เรื่องเดียวกัน, 53-55.

การศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยอำเภอในจังหวัดราชบุรี 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอบางแพ

การจัดการศึกษาในลักษณะของเขตพื้นที่การศึกษาทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคล่องตัวในการบริหารการศึกษามากขึ้นจากการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทำให้ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตจึงเปลี่ยนไปตามบัญญัติของกฎหมาย²⁷

ข้อมูลพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 59 ถนนเพชรเกษมสายเก่า ตำบลบ้านเลื่อ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี รับผิดชอบใน 4 อำเภอ คือ บ้านโป่ง โพธาราม บางแพ และดำเนินสะดวก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอดำม่วง อำเภอท่ามะกา อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

สภาพทั่วไปเป็นเขตที่มีพื้นที่เป็นทั้งที่ราบลุ่ม เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและทำมาหากินของประชาชน และมีบางพื้นที่เป็นภูเขา ป่าไม้ ซึ่งมีประชาชนอาศัยอยู่น้อย โดยส่วนใหญ่ลักษณะพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน ความสูงประมาณ 1-20 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง สำหรับพื้นที่มีประชากรอยู่หนาแน่นจะอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำ การคมนาคมและการสาธารณสุขปกค่อนข้างสมบูรณ์ ส่วนฝั่งตะวันออกประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร

ลักษณะภูมิอากาศไม่ร้อนจัดและไม่หนาวจัด อุณหภูมิเฉลี่ย 28.7 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนเริ่มต้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือน

²⁷ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 39.

ตุลาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม ในฤดูฝนจะมีฝนตกชุกในเดือนกันยายน

ภาษาส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ เล็กน้อย เช่น ภาษาพวน มอญ ลาว จีน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีนับถือศาสนาคริสต์เล็กน้อย

การคมนาคม มีเส้นทางคมนาคมได้ 3 ทาง คือ ทางรถยนต์ รถไฟ และทางเรือ ใช้ในท้องที่ติดแม่น้ำแม่กลอง

แหล่งวัฒนธรรม / แหล่งเรียนรู้

ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีมีของหลากหลายเชื้อชาติ และยังคงดำรงไว้ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ชาวไทยรามัญ วัดคงคาราม ประเพณีสงกรานต์ชาวไทยรามัญ ตำบลคอนกระเบื้อง พิธีเสนเรื่อน พิธีตรุษจีน สารทจีน ประเพณีแห่องค์เจ้าแม่ทับทิม และลุยไฟ ประเพณี ทิ้งกระจาด (ชีวโก) สำหรับแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจมีมากมาย เช่น ค้างคาวร้อยล้าน วัดเขาช่องพราน ตลาดน้ำดำเนินสะดวก หนองใหญ่วัดขนอน จิตรกรรมฝาผนังวัดคงคาราม ค่ายหลวงบ้านไร่ โบราณคดี บ้านคอนกระเบื้อง และวัดขุนสีห์ (ริมน้ำ) เป็นต้น

สภาพการจัดการศึกษาลำดับงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2548

ในปีการศึกษา 2548 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2 ได้จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสถานศึกษาในความรับผิดชอบกระจายอยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอบางแพ

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาที่เปิดสอนและรายอำเภอ

ระดับที่เปิดสอน	บ้านโป่ง	โพธาราม	ดำเนินฯ	บางแพ	รวม
อนุบาล	1	1	0	0	2
ประถมศึกษา	0	1	1	0	2
อนุบาล-ประถมศึกษา	45	45	24	22	436
ก่อนประถม-มัธยมต้น	16	12	8	2	38
ก่อนประถม-มัธยมปลาย	3	0	0	0	3
มัธยมต้น-มัธยมปลาย	4	5	4	2	15
ระดับ ปวช.	1	0	0	0	1
ระดับปวช.-ปวส.	1	0	0	0	1
รวม (โรงเรียน)	71	64	37	26	198

ตารางที่ 4 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและอำเภอ (ข้อมูล 10 มิ.ย.48)

ชื่ออำเภอ	โรงเรียน ทั้งสิ้น	ขนาดที่ 1 นักเรียน 1-120 คน					รวม	ขนาดที่ 2	ขนาดที่ 3	ขนาดที่ 4	ขนาดที่ 5	ขนาดที่ 6	ขนาดที่ 7
		21- 40	41- 60	61- 80	81- 100	101- 120							
บ้านโป่ง	56	1	3	3	10	3	20	10	10	8	7	0	1
โพธาราม	57	-	2	4	5	6	17	20	9	5	5	1	0
ดำเนินฯ	31	1	3	1	-	3	8	5	5	6	6	1	0
บางแพ	26	-	-	8	4	1	13	6	2	4	4	0	0
รวม ภาครัฐ	170	2	8	16	19	13	58	41	26	20	22	2	1
รวมภาค เอกชน	28	-	2	1	-	-	3	2	1	4	8	8	2
รวม (โรงเรียน)	198	2	10	17	19	13	61	43	27	24	30	10	3

ตารางที่ 5 จำนวนนักเรียนรายชั้น

ระดับชั้น	ภาครัฐ	เอกชน	รวม
อ.1(3 ขวบ)	0	2,019	2,019
อ.1 (4 ขวบ)	3,193	2,333	5,526
อ.1 (5 ขวบ)	3,369	2,409	5,778
รวมก่อนประถม	6,562	6,761	13,323
ป.1	3,572	2,334	5,906
ป.2	3,968	2,467	6,435
ป.3	4,138	2,941	7,079
ป.4	3,988	2,702	6,690
ป.5	3,952	2,534	6,486
ป.6	3,968	2,604	6,572
รวมประถม	23,568	15,582	39,168
ม.1	4,394	1,552	5,946
ม.2	4,449	1,361	5,810
ม.3	4,358	1,139	5,497
รวมมัธยมต้น	13,201	4,052	17,253
ม.4	1,682	467	2,149
ม.5	1,412	408	1,820
ม.6	1,263	410	1,673
รวมมัธยมปลาย	4,357	1,285	5,642
ปวช.1	-	446	446
ปวช.2	-	318	318
ปวช.3	-	308	308
รวมระดับ ปวช.	-	1,072	1,072
ปวส.1	-	107	107
ปวส.2	-	73	73
รวมระดับ ปวส.	-	180	180
รวมทั้งสังกัด	47,706	28,32	76,638

ตารางที่ 6 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายอำเภอ ปีการศึกษา 2548

อำเภอ	ก่อนประถม		ประถมศึกษา		มัธยมต้น		มัธยมปลาย		ปวช.	ปวศ.	รวม
	สปช.	สช.	สปช.	สช.	สปช.	สช.	สปช.	สช.	สช.		
บ้านโป่ง	2,080	4,131	7,202	10,396	4,701	3,530	1,714	1,133	1,072	180	36,139
โพธาราม	2,000	1,400	7,138	2,567	3,911	522	1,058	152	-	-	18,748
ดำเนินฯ	1,528	1,230	6,117	2,619	3,263	-	1,147	-	-	-	15,904
บางแพ	954	-	3,129	-	1,326	-	438	-	-	-	5,847
รวม	6,562	6,761	23,586	15,582	13,201	4,052	4,357	1,285	1,072	180	76,638

ตารางที่ 7 จำนวนครู นักเรียน และห้องเรียน จำแนกตามสังกัดเป็นรายอำเภอ

อำเภอ	ภาครัฐ			ภาคเอกชน			รวม		
	ครู	นักเรียน	ห้อง	ครู	นักเรียน	ห้อง	ครู	นักเรียน	ห้อง
บ้านโป่ง	858	15,697	638	20	20,442	503	1,778	36,139	1,141
โพธาราม	81	14,107	607	179	4,641	134	998	18,748	741
ดำเนินฯ	592	12,055	428	180	3,849	111	772	15,904	539
บางแพ	323	5,847	279	-	-	-	323	5,847	279
รวม	2,592	47,706	1,952	1,279	28,932	748	3,871	76,638	2,700
ครู : นักเรียน	1 : 8			1 : 23			1 : 20		
ห้อง : นักเรียน	1 : 24			1 : 39			1 : 28		

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ทำเนียบ มหาวิทยาลัย ได้ทำวิจัยเรื่อง การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2) การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับคือ ด้านบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตร และการสอน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากร 3) เพื่อให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาดีขึ้น ควรดำเนินการดังนี้ 3.1) ให้อาจารย์ตระหนักในบทบาทหน้าที่และปฏิบัติงานให้มีความประพฤติปฏิบัติ 3.2) ผู้บริหารจัดการกิจกรรมให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรักสามัคคีกัน รักในเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นอาจารย์ มีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรร่วมกัน 3.3) โรงเรียนจัดฝึกอบรมสัมมนาและประชุมชี้แจง เกี่ยวกับ

แนวทางในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา 4) โรงเรียนกำหนดและประกาศคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ให้ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ได้รับทราบและร่วมกันปฏิบัติตามอย่างจริงจัง และ 5) โรงเรียนจัดประชุมวางแผนการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา²⁸

เข็มเพชร กำหม่อม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความเข้าใจมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการของบุคลากรตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเข้าใจมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการของบุคลากรตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทุกมาตรฐานพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง²⁹

วรรณิ ศีประชา ได้ทำวิจัยเรื่องความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนในเขตสังฆเขตราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพของโรงเรียนเอกชนในเขตสังฆเขตราชบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน และตำแหน่งหน้าที่ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน องค์ประกอบประสิทธิภาพของการจัดการและการบริหาร

²⁸ ทำเนียบ มหาพรหม, “การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543), บทคัดย่อ.

²⁹ เข็มเพชร กำหม่อม, “การศึกษาความเข้าใจมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการของบุคลากรตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543), บทคัดย่อ.

และองค์ประกอบคุณภาพของการบริการที่จัดให้แก่ ผู้เรียนในโรงเรียน และในปัจจุบัน ปรัชญา เป็นเป้าหมายของโรงเรียน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการจัดการบริหาร³⁰

สุเทพ วงษ์เณร ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานด้านการเรียนการสอนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาตามมาตรฐานด้านการเรียนการสอนตามกระบวนการ เดมมิ่ง ของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมทั้ง 10 มาตรฐาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมาตรฐานที่ 6 จัดการเรียน การสอน โดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดีมีการปฏิบัติเป็นลำดับแรก และ มาตรฐานที่ 2 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง ประเมินและปรับปรุงตนเอง มีการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย และการปฏิบัติตามกระบวนการ เดมมิ่ง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยด้านการปฏิบัติ (Do) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับแรก และด้านการติดตาม ประเมินผล (Check) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสุดท้าย 2) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานด้านการเรียนการสอนตามกระบวนการเดมมิ่งของผู้บริหาร โรงเรียนเมื่อจำแนก ตามขนาดโรงเรียน ใหญ่ กลาง และเล็ก พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05³¹

वासुधाญจน์ บู่ทอง ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนในจังหวัดนครปฐม ที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในจังหวัดนครปฐมที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ใน ระดับมาก 2) การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามสังกัดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

³⁰ วรรณิ ดิประชา, “ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนในเขตสังฆมณฑลราชบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2544), บทคัดย่อ.

³¹ สุเทพ วงษ์เณร, “บทบาทในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐาน ด้านการเรียนการสอนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544), บทคัดย่อ.

แห่งชาติ (สพช.) และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) มีระดับการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนเอกชน เห็นว่า โรงเรียนมีระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน พบว่ามีปัญหาในด้านนโยบายด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ และ 5) ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีดังนี้ 5.1) นโยบายประกันคุณภาพการศึกษาต้องชัดเจน 5.2) มีการจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม และ 5.3) จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและทั่วถึง³²

ดวงพร สมุทรโมฬี ทำวิจัยเรื่องการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานกรประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานกรประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผนการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศอยู่ในระดับสูงสุด ส่วนด้านการตรวจสอบการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำสุด การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศระหว่างโรงเรียนที่ได้รับการประเมินภายนอกและโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมินภายนอกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โรงเรียนที่มีความต้องการ

³² วาสุกาญจน์ บู่ทอง, “การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดนครปฐมที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544), บทคัดย่อ.

ในการพัฒนาการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศ ตาม รายการที่กำหนดแต่ละข้ออยู่ในระดับสูงเกินร้อยละ 95³³

สมชาติ แก้วขาว ทำวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม ทั้ง 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนควบคุมคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และขั้นตอนประเมินและรับรองคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่บุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้บุคลากรในโรงเรียนยังได้เสนอให้โรงเรียนพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้ได้มาตรฐานชัดเจนขึ้น และเน้นการให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนพร้อมทั้งบุคลากรอื่น ๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง³⁴

สุคนธ์ สาดลวารี ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยด้านสภาพการดำเนินการพบว่า 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ใช้วิธีการประชุมครูก่อนลงมือปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือ มีการวัดผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงและปรากฏ น้อยที่สุดคือบุคลากรมิได้ทำงานเท่าที่โรงเรียนกำหนดให้เท่านั้น 2) การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน โรงเรียนมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประวัติของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ การให้ความร่วมมือของ

³³ ดวงพร สมุทรโมฬี, “การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานกรประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545), บทคัดย่อ.

³⁴ สมชาติ แก้วขาว, “การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545), บทคัดย่อ.

ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนน้อยที่สุด และ 3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนวางแผนด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนและที่ปรากฏมากที่สุด คือ การมีส่วนในการวางแผนของ ผู้ปกครองและชุมชน ส่วนด้านปัญหาการดำเนินการพบว่า 1) ปัญหาการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน คือ ปัญหาเรื่องบุคลากรขาดการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด 2) ปัญหา การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน คือ โรงเรียนขาดข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด และ 3) ปัญหา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ได้แก่ การ วางแผนการบริหารการศึกษาในโรงเรียนด้านวิชาการที่มีปัญหามากที่สุด³⁵

ทวีป เพิ่มสมบัติ ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง ผู้บริหาร และครูใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมมีความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้านคือ 1) การศึกษาดูงาน 2) การฝึกอบรม และ 3) การขอทุนศึกษาต่อ ส่วนปัญหาจากการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้แก่ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานจัดทำ คณะกรรมการโรงเรียนไม่เห็นความจำเป็น ขาดงบประมาณ ครูไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ขาดการประเมินตามสภาพจริง และไม่มี การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ³⁶

ถวิล เต็มรัมย์ ศึกษาการปฏิบัติการปฏิบัติและอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ในภาพรวมระดับการปฏิบัติและระดับอุปสรรคในการดำเนินงาน

³⁵ สุคนธ์ สาตลวารี, “สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545), บทคัดย่อ.

³⁶ ทวีป เพิ่มสมบัติ, “การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร, 2545), บทคัดย่อ.

การประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหารและครู เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 2) เมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและครู พบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ และ 3) การเปรียบเทียบระดับอุปสรรคในการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนและครู พบว่าไม่แตกต่างกัน และไม่มี ความแตกต่างกันในระดับอุปสรรคในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน³⁷

ประธาน ลักษณะวงศ์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการดำเนินการ ด้านการเตรียมการ และด้านการรายงาน โดยด้านการเตรียมการ มีการแต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยมากกว่าการเตรียมบุคลากร ส่วนด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การวางแผนปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน และการตรวจสอบประเมินผล³⁸

คมสัน สุขสว่าง ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี โดยภาพรวมทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากสูงสุดคือ 1) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการจัดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) ด้านการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงาน จำแนกตามสถานภาพของ

³⁷ ถวิล เต็มรัมย์, “การศึกษาระดับการปฏิบัติและอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์, 2545), บทคัดย่อ.

³⁸ ประธาน ลักษณะวงศ์, “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546), บทคัดย่อ.

ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้มีวุฒิการศึกษาและตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ผู้มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกัน³⁹

เสงี่ยม เป้าเลี้ยง ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในอันดับสูงสุด ส่วนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอยู่ในอันดับต่ำสุด การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากร และสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านการได้รับการสนับสนุนจากเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านการได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน และการได้รับการ ฝึกอบรมการประกันคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁴⁰

บุญกว้าง จอมแก้ว ศึกษาเรื่อง ความเข้าใจและการปฏิบัติตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพความเข้าใจและการปฏิบัติตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามปกติ และสถานศึกษานำร่องพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมแล้วมีความเข้าใจและปฏิบัติตามสอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ในรายด้านมีความเข้าใจและปฏิบัติไม่สอดคล้องในเรื่องการจัดระบบ

³⁹ คมสัน สุขสว่าง, “การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, 2546), บทคัดย่อ.

⁴⁰ เสงี่ยม เป้าเลี้ยง, “การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2546), บทคัดย่อ.

บริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษา และบริหารระบบประกันคุณภาพภายในยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงาน ตามปกติ และขาดความมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย

2. เมื่อเปรียบเทียบสภาพความเข้าใจและการปฏิบัติตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทั้งสองกลุ่มแล้ว ในภาพรวมมีสภาพ ความเข้าใจและปฏิบัติในเรื่องระบบการประกันคุณภาพภายในไม่แตกต่างกัน แต่ในรายด้าน จะแตกต่างกันในเรื่องการจัดระบบบริหารและสารสนเทศกับการผดุงระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา⁴¹

อรพิน ภิญโญภาวสุทธิ ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ สมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และ ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

2. ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ สมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการ รายงานการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และ ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน⁴²

งานวิจัยต่างประเทศ

ปีเตอร์ (Peter) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถาบันการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยในขั้นแรกกล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนา

⁴¹ บุญกว้าง จอมแก้ว, “ความเข้าใจและการปฏิบัติตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จังหวัดนครปฐม” (วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2546), บทคัดย่อ.

⁴² อรพิน ภิญโญภาวสุทธิ, “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่สมุทรสงคราม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547), บทคัดย่อ.

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งให้เห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง จากนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนด เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วนของกระบวนการและผลลัพธ์และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการจัดการดำเนินงาน คุณภาพเชิงรุก และได้มีการสรุป การประกันคุณภาพการศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของตัวผู้เรียนได้แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่ องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องได้⁴³

เซอยาดี (Suryadi) ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศอินโดนีเซียโดยวัดคุณภาพของครูใน 4 ปัจจัยหลัก คือ ความสามารถทางด้านวิชาชีพ ความพยายามทางวิชาชีพ เวลาที่ใช้ในกิจกรรมวิชาชีพและความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญและงานที่ได้รับมอบหมาย ผลการวิจัยพบว่าครูเป็นปัจจัยที่กระตุ้นและใช้ประโยชน์จากปัจจัยอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ครูเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้การตัดสินใจปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและครูที่มี คุณภาพจะส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาได้มากที่สุด⁴⁴

สเทกส์เกอร์ (Stensaker) ได้ศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบเรื่อง การประเมินนักประเมิน (assessing the assessors) ในการประเมินคุณภาพการศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจของประเทศนอร์เวย์ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำงานของกลุ่มนักประเมินภายนอกโดยมุ่งตรวจสอบว่า นักประเมินมีวิธีการในการพิจารณาแหล่งสารสนเทศ และมีกระบวนการในการประเมินอย่างไร ตลอดจนการเขียนรายงานการประเมิน การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักประเมินจำนวน 25 คน ซึ่งเป็นนักประเมินที่ไปประเมินภาควิชาบริหารธุรกิจจำนวน 47 ภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆทั่วประเทศ ผลการศึกษาพบว่า นักประเมินให้ค่าแหล่งสารสนเทศและกระบวนการในการประเมินต่างกัน โดยพบว่า สารสนเทศที่

⁴³ C. Peter, "Quality Assurance and Quality Management : Complementary but Different Functions," *Evaluation News and Note* 2,2 (1993) : 5.

⁴⁴ E. Suryadi, *Tingkah Laku Mknk Rangkong Sulawesi Rhytuceris Cassidix Temminck Pada Masa Tidak Berbiak Di Cagar Alam Tangkoko Batu Angus Sulawesi, Skripsi Sarjana Biologi* (Indonesia : Universitas Indonesia, 1994), abstract.

ได้จากรายงานการประเมินตนเอง (self - evaluation reports) แบบตรวจสอบรายการการจัดการเรียนการสอน การประชุม/สัมมนา และการฝึกอบรมถูกจัดให้อยู่ในลำดับต่ำ โดยนักประเมิน ในขณะที่สารสนเทศที่ได้จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักประเมินและภาควิชาที่ถูกประเมิน และ/หรือสถาบันการศึกษาถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่สูง สำหรับการเขียนรายงานการประเมินภายนอกโดยนักประเมินพบว่า สารสนเทศที่ได้ค่อนข้างให้คุณค่าสูง⁴⁵

นิวตัน (Newton) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลกระทบในการตรวจสอบคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาในสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี 1993 ถึง 1998 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบจากการใช้รูปแบบของการตรวจสอบภายนอกการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของสถาบันผลการวิจัยพบว่า การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative) และเชิงคุณภาพ (qualitative) ที่ได้จากการวัดการปฏิบัติหรือการดำเนินงานโดยองค์กรภายนอก เช่น รายงานการตรวจสอบและการประเมินของ Scottish Higher Education Funding Council (SHEFC) และ Higher Education quality Council (HEQC) และการตรวจสอบและประเมินภายใน โดยคณะกรรมการตามการรับรู้และประสบการณ์ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของระบบคุณภาพ และวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมิน ซึ่งให้เห็นว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและประเมินทั้งโดยภายในและภายนอก การตรวจสอบและประเมินสถาบันอุดมศึกษาต่างๆเป็นสิ่งที่สามารถทำได้(accountability) 2) การปรับปรุงคุณภาพสำหรับบุคลากร มีขอบเขตที่กว้าง ดังนั้นจึงไม่สามารถแยกส่วนของการปรับปรุงให้เป็นอิสระออกจากระบบประกันคุณภาพได้ การปรับปรุง คุณภาพสำหรับนักศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งกว่าการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร เนื่องจากเป็นผลผลิตของสถาบัน และ 3) ควรจะมีการเพิ่มหรือขยายการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพออกไปอย่างกว้างขวางเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น⁴⁶

ลิ้ม (Lim) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษาของประเทศกำลังพัฒนา โดยมุ่งศึกษาประเด็นของคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและ

⁴⁵ B. Stensaker, "Assessing the Assessors : a Comparative Study," Quality Assurance in Education 6, 4 (1998) : 205-211.

⁴⁶ J. Newton, "An Evaluation of the Impact of External Quality Monitoring on a Higher Education College (1993-98)," Assessment & Evaluation in Higher Education 24, 2 (1999) : 215-235.

การให้บริการต่อชุมชน ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาขึ้นอยู่กับ ประสิทธิภาพในการจัดบริการสื่อ/อุปกรณ์ในการเสริมทักษะการเรียนรู้ การสอนและการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ รวมทั้งกระบวนการทางเทคนิคที่อำนวยความสะดวกในการพัฒนางานวิจัย ตลอดจนความต้องการในเรื่องของระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมในแต่ละสถาบัน⁴⁷

แพททรีเซีย (Patricia) ศึกษาพบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างชัดเจนในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กลไกทางสังคมช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในประเทศเยอรมนี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย จากจังหวัดหนึ่งไปอีกจังหวัดหนึ่ง การประกันคุณภาพการศึกษาและควบคุมการประเมินถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของครูที่ต้องรับผิดชอบต่ออาชีพของตน ซึ่งต้องดำเนินไปอย่างมีเหตุผลและกระบวนการที่ชัดเจน ในประเทศสวีเดนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายในการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนถึงการประเมินครูในสถานศึกษา ซึ่งต้องเกิดการพัฒนา อย่างชัดเจน ในประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญและเชื่อถือกับการใช้ข้อสอบภายนอกโรงเรียน มี การควบคุมจากส่วนกลาง ในประเทศนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับการประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา นำเอาระบบการสอบมาตรฐานกลางซึ่งอ้างอิงไปสู่การยอมรับที่เป็นมาตรฐาน และในประเทศออสเตรเลียมีการนำเอาระบบการประเมินผลโดยใช้ข้อสอบมาตรฐาน มีการเตรียมการอย่างมีแบบแผน ผู้การควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาชั้นสูงต่อไป⁴⁸

⁴⁷ D. Lim, "Quality Assurance in Higher Education in Developing Countries," Assurance & Evaluation in Higher Education 24, 4 (1999) : 379-390.

⁴⁸ Patricia Broadfoot, "Approach to Quality Assurance and Control in Other Countries," Paper Present and the Annual Meeting of American Education Research Association (April 1994) : 2.

สรุป

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการ และในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่ต้องใช้กระบวนการบริหารที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ดังนั้น เมื่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการทำงานแล้ว สิ่งสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน ประสาน กำกับ ดูแลช่วยเหลือ ร่วมคิดร่วมทำ และสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีมเพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเกิดการพัฒนาคุณภาพ นำไปสู่การประเมินคุณภาพภายในและรองรับการประเมินภายนอก ในโอกาสต่อไป โดยในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะต้องดำเนินการใน ทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ ตั้งแต่การเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และการจัดทำรายงานการประเมินหรือรายงานประจำปี ซึ่งจะทำให้ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งผลที่ได้จะเป็นแนวทางให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องนำไปพัฒนาประสิทธิภาพในการประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้ผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 – 4 จำนวน 4 โรงเรียนในอำเภอดำเนินสะดวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 เป็นหน่วยวิเคราะห์ และเพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดแนวทางการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยเป็นสามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

การศึกษาสภาพ ปัญหา อุปสรรค และผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับต่างๆ ทั้งการประกันคุณภาพภายในและภายนอก จากรายงานผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เอกสารทางวิชาการ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ เพื่อขอคำแนะนำและความเห็นชอบใน การจัดทำโครงร่างการวิจัยจากคณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์ นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ แล้วนำเสนอภาควิชาเพื่อขออนุมัติโครงร่างการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำเครื่องมือที่ไปตรวจสอบคุณภาพ โดยวิธีการหาความตรงเชิงเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แก้ไขปรับปรุง

แล้วนำไปทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัยนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของคณะกรรมการเพื่อจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติสำเร็จการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการนำเสนอ และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของประชากรกลุ่มเดียว ศึกษาสภาวะการณ์โดยไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study) โดยมีแผนแบบที่เขียนเป็นผัง (diagram) ได้ดังนี้

S	หมายถึง	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ต้องการวัด
O	หมายถึง	ผลที่ได้จากการวัดค่าตัวแปร

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 – 4 ซึ่งเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 4 แห่ง คือ โรงเรียนสายธรรมจันทร์ โรงเรียนประสาธน์รัฐประชากิจ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง และ โรงเรียนเนกขัมวิทยา ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู รวมทั้งสิ้น 146 คน ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน	ผู้บริหาร (คน)	ครู (คน)	รวม (คน)
1. สายธรรมจันทร์	3	54	57
2. ประสาธน์รัฐประชากิจ	3	46	49
3. เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง	2	20	22
4. เนกขัมวิทยา	1	17	18
รวม	9	137	146

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวนลิขสิทธิ์

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และอายุราชการ

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 การเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ หมายถึง การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการสร้างความตระหนัก การพัฒนาความรู้ ทักษะ การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การวางแผนการปฏิบัติงาน โดยการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลางบประมาณ และผู้รับผิดชอบ การส่งเสริมสนับสนุน การจัดตั้งอำนวยการตรวจสอบ กำกับติดตาม และนิเทศ การวางกรอบการประเมิน การจัดหาจัดทำเครื่องมือประเมิน ตลอดจนการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน การปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อวางแผนในระยะต่อไปและการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

2.3 การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี หมายถึง การรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน การวิเคราะห์ตามมาตรฐาน และการเขียนรายงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวนหนึ่งฉบับ ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน รายละเอียดของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 5 ข้อได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ตำแหน่งหน้าที่ และ 5) อายุราชการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่าห้าระดับของ ไลเคิร์ต (Likert's five rating scale) ครอบคลุมตัวแปร 3 ด้าน คือ

1. การเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
3. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

การกำหนดระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดเป็นห้าระดับคือน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละระดับดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

อยู่ในระดับมาก ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ส่วนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยใช้ข้อคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในตอนท้ายของแต่ละด้าน

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีปัญหา อุปสรรค และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาจากเอกสาร ตำรา รายงานการวิจัยแล้วขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แล้วนำไปให้คณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และภาษาที่สื่อความหมาย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (Index of Item Objective Congruence)¹ แล้วปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอบางแพะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach)² ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9577

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

¹ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540), 117.

² Lee J. Cronbach, Essentials of Psychological Testing, 3rd ed. (New York : Harper & Row Publisher, 1974), 161.

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ไปขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นประชากรในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วจัดระเบียบข้อมูลและลงรหัสของข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แสดงว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แสดงว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แสดงว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก
 - ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แสดงว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
3. การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จากแบบสอบถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

² John W. Best, Research in Education (New Jersey : Prentice - Hall, 1970), 190.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 2) เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของประชากรกลุ่มเดียว ศึกษาสภาพการณ์โดยไม่มีการทดลอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอดำเนินสะดวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 4 โรงเรียน คือโรงเรียนสายธรรมจันทร์ โรงเรียนประสาทรัฐประชากิจ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง และโรงเรียนเนกขัมวิทยา รวมทั้งสิ้น 146 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ 2) การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และ 3) การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย เรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษา 4 แห่ง จำนวน 146 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งได้รับกลับคืนมาจำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.15 มาวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา(content analysis)รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และอายุราชการ เมื่อนำมาแจกแจงความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%) ปรากฏผลดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	53	38.97
2. หญิง	86	61.03
รวม	136	100.00
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	1	0.74
31-40 ปี	21	15.44
41-50 ปี	79	58.09
50 ปีขึ้นไป	35	25.73
รวม	136	100.00
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
2. ปริญญาตรี	108	79.42
3. ปริญญาโท	28	20.58
4. ปริญญาเอก	-	-
รวม	136	100.00
ตำแหน่งหน้าที่		
1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา	2	1.48
2. รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	7	5.15
3. ครูอันดับ คศ. 1	6	4.41
4. ครูอันดับ คศ. 2	103	75.72
5. ครูอันดับ คศ. 3	18	13.24
รวม	136	100.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
อายุราชการ		
1. ไม่เกิน 5 ปี	1	0.74
2. 6-10 ปี	10	7.35
3. 11-15 ปี	16	11.76
4. 16-20 ปี	30	22.06
5. 21-25 ปี	36	26.47
6. 26 ปีขึ้นไป	43	31.62
รวม	14	100.00

จากตารางที่ 9 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 61.03 เป็นเพศชายจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 38.97 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 58.09 รองลงมา มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.73 อายุไม่เกิน 30 ปีน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 79.42 และปริญญาโทจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.58 เป็นครูอันดับ คศ. 2 มากที่สุด จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 75.72 รองลงมา คือครูอันดับ คศ. 3 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.24 เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.48 นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีอายุราชการ 26 ปี ขึ้นไปมากที่สุดจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 31.62 รองลงมาอายุราชการ 21-25 ปีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47 อายุราชการไม่เกิน 5 ปีน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74

ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

การวิเคราะห์ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยการนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แนวคิดของ เบสต์ (Best) ปรากฏผลดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับ
1. การเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ	3.99	.56	มาก
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	3.87	.66	มาก
3. การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี	3.88	.67	มาก
รวม	3.92	.60	มาก

จากตารางที่ 10 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$, $\sigma = .60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ($\mu = 3.99$, $\sigma = .56$) การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ($\mu = 3.88$, $\sigma = .67$) และการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\mu = 3.87$, $\sigma = .66$)

เมื่อวิเคราะห์การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 เป็นรายข้อในและด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ 11 - 13

ตารางที่ 11 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ	μ	σ	ระดับ
1. โรงเรียนมีนโยบายในการดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพ ภายในอย่างชัดเจน	4.13	.68	มาก
2. ผู้บริหารจัดการให้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรในโรงเรียน	4.13	.71	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากร	4.04	.77	มาก
4. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.34	.66	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ	μ	σ	ระดับ
5. ในการจัดทำแผน มีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	3.91	.75	มาก
6. มีการกำหนดงบประมาณไว้ในโครงการ/กิจกรรมต่างๆอย่างชัดเจน	3.99	.79	มาก
7. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม	4.17	.78	มาก
8. มีการวางแผนทางการตรวจสอบ ประเมินผลการประกันคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน	3.93	.71	มาก
9. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงาน	3.89	.78	มาก
10. โรงเรียนมีเครื่องมือเพื่อการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทุกชั้นตอน	3.67	.75	มาก
11. โรงเรียนนำข้อมูลสารสนเทศด้านต่างๆ ของสถานศึกษามาใช้ในการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ	3.88	.80	มาก
12. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ	4.07	.67	มาก
13. มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบมาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพของการเตรียมการ	3.93	.76	มาก
รวม	3.99	.56	มาก

จากตารางที่ 11 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพภายในมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.34$, $\sigma = .77$) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม ($\mu = 4.17$, $\sigma = .78$) และ โรงเรียนมีเครื่องมือเพื่อการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทุกชั้นตอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 3.67$, $\sigma = .75$)

ตารางที่ 12 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	μ	σ	ระดับ
1. โรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน	4.00	.69	มาก
2. โรงเรียนได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจนและครอบคลุม	4.11	.69	มากที่สุด
3. โรงเรียนใช้ข้อมูลความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมาประกอบในการจัดทำแผน	3.84	.76	มาก
4. โรงเรียนกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน	4.05	.69	มาก
5. โรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง	3.83	.74	มาก
6. ผู้บริหารจัดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง	3.77	.83	มาก
7. ผู้บริหารจัดตั้งอำนวยการตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนของบุคลากร	3.81	.82	มาก
8. ผู้บริหารจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.80	.81	มาก
9. ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายใน	3.89	.80	มาก
10. มีการสรุปผลการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละด้าน	3.89	.76	มาก
11. โรงเรียนเผยแพร่ผลการประเมินแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง	3.76	.76	มาก
12. มีการเปรียบเทียบผลการประเมินกับเกณฑ์ที่กำหนด	3.93	.77	มาก
13. มีการตรวจสอบคุณภาพการประเมินว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือเพียงใด	3.79	.76	มาก
14. โรงเรียนได้นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางาน	3.85	.86	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	μ	σ	ระดับ
15. โรงเรียนนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนครั้งต่อไป	3.83	.88	มาก
16. โรงเรียนมีการประมวลผลข้อมูลจากการประเมินเพื่อ จัดทำเป็น สารสนเทศไว้ใช้และเผยแพร่	3.80	.84	มาก
รวม	3.87	.66	มาก

จากตารางที่ 12 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน พบว่าอยู่ในระดับ มากที่สุด 1 ข้อคือ โรงเรียนได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจนและครอบคลุม ($\mu = 4.11$, $\sigma = .69$) นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยที่ข้อ โรงเรียนกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพ ภายในไว้อย่างชัดเจน ($\mu = 4.05$, $\sigma = .69$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อ โรงเรียนเผยแพร่ผลการประเมินแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 3.76$, $\sigma = .76$)

ตารางที่ 13 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดทำ รายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี	μ	σ	ระดับ
1. โรงเรียนกำหนดกรอบการรายงาน ไว้อย่างชัดเจนและ ถูกต้องตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด	3.93	.77	มากที่สุด
2. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการ ประเมินตนเอง	4.03	.81	มาก
3. โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมิน ครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรม	3.89	.80	มาก
4. โรงเรียนจัดทำรายงานตามกรอบ/แนวทางที่กำหนดไว้	4.01	.75	มาก
5. มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานหรือ เป้าหมายที่กำหนดไว้	3.86	.82	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดทำ รายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี	μ	σ	ระดับ
6. มีการรวบรวมผลการประเมินตามโครงการ/กิจกรรม อย่างครบถ้วน	3.89	.75	มาก
7. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบรายงานการ ประเมินตนเอง	3.88	.79	มาก
8. โรงเรียนจัดให้มีการวิเคราะห์รูปแบบการรายงานการ ประเมินตนเองที่จัดทำขึ้น	3.73	.80	มาก
9. มีการเปรียบเทียบข้อมูล/ผลการประเมินกับเกณฑ์ที่ กำหนดไว้	3.91	.76	มาก
10. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงรายงานผล การประเมิน	3.79	.87	มาก
11. โรงเรียนนำเสนอผลการประเมินแก่นักเรียนและผู้ เกี่ยวข้อง	3.84	.75	มาก
รวม	3.88	.67	มาก

จากตารางที่ 13 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อคือ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ($\mu = 4.03$, $\sigma = .81$) นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อโรงเรียนจัดทำรายงานตามกรอบ/แนวทางที่กำหนดไว้ ($\mu = 4.01$, $\sigma = .75$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อโรงเรียนจัดให้มีการวิเคราะห์รูปแบบการรายงานการประเมินตนเองที่จัดทำขึ้น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 3.73$, $\sigma = .80$)

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ดังนี้

ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ

ในการจัดทำแผน โรงเรียนมีโครงการและกิจกรรมทางวิชาการมาก ทำให้การจัดทำแผนการประกันคุณภาพภายในมีเวลาค่อนข้างจำกัด และไม่มีช่วงเวลาในการกำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนขาดงบประมาณเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ต้องกำหนดงบประมาณจากเงินอุดหนุนนักเรียน จึงต้องไปแบ่งเงินงบประมาณจากโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในงานวิชาการออกมา นอกจากนี้บุคลากรที่เป็นคณะทำงานมีงานประจำรัดตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิชาการ งานสอน คนที่รับผิดชอบก็มีงาน/กิจกรรมหรือโครงการอื่นๆ รับผิดชอบอีกหลายอย่าง บางโรงเรียนขาดอัตรากำลังครูมาก กระทบจะจัดครูสอนให้ครบชั้นและทุกวิชายังไม่สามารถทำได้ นับเป็นปัญหาสำคัญต่อการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ

ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ในด้านการประกันคุณภาพ พบว่า โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีกิจกรรมทางวิชาการตลอดปีมาก บุคลากรมีจำนวนจำกัด ผู้บริหารไม่สามารถมอบหมายให้บุคคลหรือคณะทำงานติดตามผลการดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบและต่อเนื่องเป็นการเฉพาะ

ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี พบปัญหาคือ โรงเรียนไม่ได้เผยแพร่ผลการประเมินแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง เนื่องจากต้องจัดทำเป็นรายงาน ทุกปีจะทำผลเพียงรายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบเท่านั้น ส่วนหน่วยงานอื่นๆ ไม่ได้เผยแพร่ นอกจากนี้ การจัดทำมีการวิเคราะห์รูปแบบการรายงานการประเมินตนเองที่จัดทำขึ้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เพราะขาดบุคลากรที่มีทักษะในการวิเคราะห์แบบรายงานการประเมินตนเอง ดังนั้นในการแต่งตั้ง คณะกรรมการปรับปรุงรายงานผลการประเมิน ผู้บริหารต้องพิจารณาบุคคลที่มีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์และปรับปรุงผล การประเมิน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1) เพื่อทราบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 และ 2) เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร และครูของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษา 4 แห่ง จำนวน 146 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลสรุปดังนี้

1. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี และการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เมื่อพิจารณาตามรายข้อคำถาม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ ในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ โรงเรียนได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจนและครอบคลุม และด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ได้แก่ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า

2.1 ในด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ โรงเรียนมีโครงการและกิจกรรมทางวิชาการมาก มีเวลาค่อนข้างจำกัด ไม่มีงบประมาณเพื่อการประกันคุณภาพภายในโดยตรง และบุคลากรที่เป็นคณะทำงานมีงานสอนประจำมาก บางโรงเรียนขาดอัตรากำลังครู

2.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนไม่ได้เผยแพร่ผลการประเมินแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารไม่ได้ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

2.3 ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ไม่สามารถวิเคราะห์รูปแบบการรายงานการประเมินตนเองได้ เพราะขาดบุคลากรที่มีทักษะที่จะมาเป็นคณะทำงาน

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ซึ่งผู้บริหารจะต้องถือปฏิบัติและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจากผลการวิจัยของ เข็มเพชร กำหอม ที่ศึกษาเรื่องความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการของบุคลากรตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความเข้าใจในระดับปานกลาง ส่วนผลการวิจัยของ บุญกว้าง จอมแก้ว ที่ศึกษาเรื่องความเข้าใจและการปฏิบัติตามระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า สภาพความเข้าใจและการปฏิบัติตามปกติและสถานศึกษานำร่องพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมแล้วมีความสอดคล้องกับระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ในช่วงที่ผ่านมาโรงเรียนทุกแห่งได้รับการประเมินภายนอกครบทุกแห่งแล้ว การที่จะผ่านการประเมินดังกล่าวได้ โรงเรียนจะต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบเสียก่อน เพราะการประกันคุณภาพภายในจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับการประเมินภายนอก ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณี ดิประชา ที่ทำวิจัยเรื่อง

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครราชบุรี ที่พบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของ โรงเรียนเอกชนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สมชาติ แก้วขาว ที่วิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยของ ประสาน ลักษณะวงศ์ ที่พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยของ เสงี่ยม เป้าเล็ง ที่พบว่า การดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน ภิญโญภาวสุทธิ ที่พบว่า สภาพ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และค่าเฉลี่ยของการเตรียมการ ก่อนการประกันคุณภาพ มากกว่าด้านอื่นๆ นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประกันคุณภาพภายในคือ การบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ ในปัจจุบันครูและบุคลากรทางการศึกษา คำนึงเกี่ยวกับกระบวนการคุณภาพมากขึ้นเนื่องจากทุกโรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ในรอบแรกครบทุกโรงเรียนแล้ว ครูและบุคลากรทางการศึกษาเริ่มเข้าใจวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษามากขึ้นโดยโรงเรียนจัดฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ และสร้างความมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุคนธ์ สาตลวารี ที่วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการโดยใช้วิธีการประชุมครูก่อนลงมือ ปฏิบัติงานมากที่สุด

ในขณะที่ การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ นั้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ภาระงานหลักของโรงเรียนคือการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในยุค ของการปฏิรูป การศึกษา นับว่าเป็นช่วงที่โรงเรียนต้องใช้เวลามากในการวางแผนพัฒนา แม้ว่า การประกันคุณภาพภายในคือการบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ในแต่ละวันนอกจากการสอนแล้ว ครูยังมีภาระที่เป็นงานประจำอื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบอีก ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานการเงิน งานอาคารสถานที่ งานกิจกรรม เป็นต้น ประกอบกับการดำเนินการตามโครงการการประกันคุณภาพภายใน ยังต้องอาศัย บุคลากรหลายๆ ฝ่ายปฏิบัติงานร่วมกัน ยิ่งทำให้การประสานงานและการประชุมปฏิบัติการจึงทำได้

ค่อนข้างยาก แม้ว่าจะมีการจัดทำปฏิบัติงานไว้ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติแล้วนับว่าเป็นเรื่องใหญ่มาก นอกจากนั้นยังมีปัญหาและอุปสรรค บางประการที่โรงเรียนไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการวิเคราะห์ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุคนธ์ สาดลวารี ที่วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ในด้านการดำเนินการจะมีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรคือ บุคลากรมิได้ทำงานเท่าที่โรงเรียนกำหนดให้เท่านั้น แต่ยังต้องรับผิดชอบงานที่ไม่ได้คาดหมายอื่นๆ ด้วย

เมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อคำถามในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจนและครอบคลุม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า

ในด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นภารกิจของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน แต่ในการดำเนินงานจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีม ดังนั้น การจะดำเนินงานใดๆ การแต่งตั้งคณะทำงานนับเป็นอันดับแรกของการลงมือ ทีมงานต้องได้รับการแต่งตั้งให้รับผิดชอบงานเสียก่อน จึงจะมีบทบาทหน้าที่ที่จะดำเนินการได้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เป็นลำดับแรก ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ว่า การมีคณะกรรมการตามโครงสร้างการบริหาร จะทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในเกิดความหล่อหลอมเข้ากับภารกิจของบุคลากร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเชื่อมโยงกันในการพัฒนาคุณภาพด้านต่างๆ ครบทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ ประสาน ลักษณะวงศ์ ที่พบว่า การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการเตรียมการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าการเตรียมบุคลากร

ในด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้อย่างชัดเจนและครอบคลุม ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานใดๆ ก็ตาม ต้องมีการกำหนดมาตรฐานของงานไว้เพื่อเป็นเป้าหมาย เพื่อการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ ผลผลิตที่ต้องการจะสูงเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับที่กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานของงานที่ต้องการให้เกิดขึ้น ทั้งนี้การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานของงานนั้นจะต้องไม่สูงเกินไปจนไม่อาจปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้ แต่ถ้าไม่สูงผลผลิตที่ได้ก็ย่อมได้ไม่สูงตามไปด้วย ซึ่งจากผลการวิจัยของ สมชาติ แก้วขาว ที่วิจัย

เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า บุคลากรในโรงเรียนเสนอให้โรงเรียนพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้ได้มาตรฐานชัดเจนขึ้น

และในด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี พบว่าข้อที่ค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเองนั้น ทั้งนี้ การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีเป็นเสมือนการเริ่มต้นกระบวนการทำงานที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องรับทราบบทบาทหน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติตามคำสั่งแต่งตั้งนั้นๆ การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง อาจประกอบด้วยครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา รวมไปถึงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง หรือที่ปรึกษาภายนอก ซึ่งจากผลการวิจัยของ สมชาติ แก้วขาว ที่วิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า ควรเน้นให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนพร้อมทั้งบุคลากรอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งควรรวมไปถึงการจัดทำรายงานการประเมินตนเองด้วย

2. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ โรงเรียนมีโครงการและกิจกรรมทางวิชาการมาก มีเวลาค่อนข้างจำกัด ไม่มีงบประมาณเพื่อการประกันคุณภาพภายในโดยตรง และบุคลากรที่เป็นคณะทำงานมีงานสอนประจำมาก บางโรงเรียนขาดอัตรากำลังครู ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนไม่ได้เผยแพร่ผลการประเมินแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารไม่ได้ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ไม่สามารถวิเคราะห์รูปแบบการรายงานการประเมินตนเองได้ เพราะขาดบุคลากรที่มีทักษะที่จะมาเป็นคณะทำงาน นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จะมอบหมายงานการประกันคุณภาพให้ครูคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งโดยสภาพที่แท้จริงแล้วงานการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องใหญ่ ที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ที่เกินกำลังครูเพียงหนึ่งหรือสองคนที่จะดำเนินการตามลำพังได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาที่ขาดอัตรากำลังครูแล้ว ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในในบางประเด็นจึงยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุคนธ์ สาดลาวี ที่วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ปัญหาด้านสภาพการดำเนินการคือทุกครั้งที่จะปฏิบัติงานต้องมีการประชุมครูทุกครั้ง ทำให้เสียเวลามาก ครูวัดผลการ

เรียนตามสภาพจริงน้อย และบุคลากรไม่ได้ทำงานตามที่โรงเรียนกำหนดให้เท่านั้น ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน น้อยที่สุด บุคลากรขาดการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ขาดข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคม เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ ในข้อโรงเรียนมีเครื่องมือเพื่อการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทุกชั้นตอน มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ นั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สถานศึกษาควรประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความสามารถในการสร้างเครื่องมือตรวจสอบประเมินผล โดยอาจจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการเฉพาะกิจ และให้บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งได้แก่ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพ หรือวิทยากรจากหน่วยงานอื่นที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นการเฉพาะมาเป็นผู้ดำเนินการให้ ในการนี้สถานศึกษาอาจต้องจัดหาหรือจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการให้เพียงพอกับความจำเป็น

2. จากผลการวิจัยการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ที่พบว่าโรงเรียนเผยแพร่ผลการประเมินแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ นั้น ในทางปฏิบัติ นอกจากการรายงานผลการประเมินตนเองแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรให้ผู้รับผิดชอบสรุปย่อผลการประเมินดังกล่าวเผยแพร่แก่ผู้ปกครอง โดยอาจดำเนินการประชุมผู้ปกครอง แจ้งต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประชุมประจำภาคเรียน และนำลงวารสารประจำเดือนของสถานศึกษา เพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงาน ประจำปี ในข้อโรงเรียนจัดให้มีการวิเคราะห์รูปแบบการรายงานการประเมินตนเองที่จัดทำขึ้น มี ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ นั้น ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรกำหนดและพัฒนาทีมงานที่มีความสามารถเกี่ยวกับการวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง ซึ่งในการเลือกทีมงานอาจต้อง

แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้อย่างน้อยระดับปริญญาโท ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งก็พอมีอยู่ แม้ไม่มากนัก แต่ก็ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการพัฒนาทีมงานดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ในลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการหรือการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกสถานศึกษาที่สัมพันธ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมสามัญศึกษา. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

_____. แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

โดยเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2544.

แจ่มเพชร กำหอม. “การศึกษาความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการของบุคลากร

ตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียน

มัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

คมสัน สุขสว่าง. “การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหา

บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม,

2546.

เฉลิมชัย หาญกล้า. รายงานประกอบการสอบวัดคุณสมบัติสำหรับการศึกษา คณะครุศาสตร์.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาตาม

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท : ม.ป.ท., 2545.

ดวงพร สมุทรโมฬี. “การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายใน

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานกรประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545.

ถวิล เต็มรัมย์. “การศึกษาระดับการปฏิบัติและอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

บุรีรัมย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์, 2545.

ทบวงมหาวิทยาลัย. “หนังสือที่ ทม 0205(2)2549 เรื่องระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย.” 10 กุมภาพันธ์ 2543.

ทวีป เพิ่มสมบัติ. “การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร, 2545.

ทำเนียบ มหาพรหม. “การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

บัณฑิต แทนพิทักษ์. การบริหารหมวดวิชาอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

บุญกว้าง จอมแก้ว. “ความเข้าใจและการปฏิบัติตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

ประสาน ลักษณะวงศ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 17.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คู่มือ 2 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา มศว.2543. กรุงเทพฯ : ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา, 2543.

วรภัทร์ ภูเจริญ. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี, 2542.

วรรณดี ดีประชา. “ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานปฏิบัติงานการประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนในเขตสังฆเขตราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2544.

वासูกาญจน์ บู่ทอง. “การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดนครปฐม ที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

วิชัย บำรุงศรี. “การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ.2541 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

สงบ ลักษณะ. แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา [Online]. Accessed 6 March 2002.

Available from <http://www.moe.go.th/main2/article/article1.htm/>

สภาสถาบันราชภัฏ. ความหมายและวัตถุประสงค์ประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันราชภัฏ

[Online]. Accessed 31 January 2002 <http://www.rajabhat.ac.th/qa/QA2.HTM/>

สมชาติ แก้วขาว. “การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545.

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2542.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. เอกสารประกอบการอบรม หลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา หมวด 2 บริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงเรียนคุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

_____. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2544.

_____ . แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2549). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545.

_____ . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2542.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). “การประกันคุณภาพการศึกษา ระบบบริหารงานคุณภาพ.” จุลสาร สมศ. 1 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2544) : 7.

_____ . ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. คู่มือการปฏิบัติงานของโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541.

สุคนธ์ สาดลาวรี. “สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
สุเทพ วงษ์เณร. “บทบาทในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานด้านการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

สุวิมล ว่องวานิช. รายงานการวิจัยระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2544.

เสงี่ยม เป้าเลี้ยง. “การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2546.

อรพิน ภิญโญภาวศุทธิ. “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สมุทรสงคราม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

อารีรัตน์ วัฒนสิน. “ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.” วารสารวิชาการ 3,12 (ธันวาคม 2543) : 9-12.

อุทุมพร จามรมาน. “ความก้าวหน้าของการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา.” วารสารการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2544) : 27.

ภาษาอังกฤษ

Best, John W. Research in Education. New Jersey : Prentice – Hall, 1970.

Broadfoot, Patricia. “Approach to Quality Assurance and Control in Other Countries.” Paper Present and the Annual Meeting of American Education Research Association (April 1994) : n.pag.

Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper & Row Publisher, 1974.

Freeman, Richard. Quality Assurance in Training and Education. London : Kogan Page, 1993.

Gold, Anne and Jennifer Evans. Reflecting on School Management. Philadelphia, USA : Falmer Press, 1998.

Lim, D. “Quality Assurance in Higher Education in Developing Countries.” Assurance & Evaluation in Higher Education 24, 4 (1999) : 379-390.

Newton, J. “An Evaluation of the Impact of External Quality Monitoring on a Higher Education College (1993-98).” Assessment & Evaluation in Higher Education 24, 2 (1999) : 215-235.

Peter, C. “Quality Assurance and Quality Management : Complementary but Different Functions.” Evaluation News and Note 2, 2 (1993) : 5.

Stensaker, B. “Assessing the Assessors : a Comparative Study.” Quality Assurance in Education 6, 4 (1998) : 205-211.

Suryadi, E. Tingkah Laku Makn Rangkong Sulawesi Rhytuceris Cassidix Temminck Pada Masa Tidak Berbiak Di Cagar Alam Tangkoko Batuangus Sulawisi, Skripsi Sarjana Biologi. Indonesia : Universitas Indonesia, 1994.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สำเนา

ที่ ศธ 0520.203.2/0219

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

24 มกราคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายชัยรัตน์ เฟดิมรอด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายเกียรติศักดิ์ ฤทธิหทัย นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี
เขต 2”

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกันนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ชวนชม ชินะตั้งกูร

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136

สำเนา

ที่ ศธ 0520.203.2/0220

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

24 มกราคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายธีรวุฒิ เจริญรัมย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายเกียรติศักดิ์ คฤหบดี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี
เขต 2”

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกันนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ชวนชม ชินะตั้งกูร

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136

สำเนา

ที่ ศธ 0520.203.2/0221

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

24 มกราคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจิระศักดิ์ ช่างพุก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายเกียรติศักดิ์ ฤทธิหทัย นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี
เขต 2”

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกันนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ชวนชม ชินะตั้งกูร

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136

สำเนา

ที่ ศธ 0520.203.2/0222

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

24 มกราคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวบุษบา ชังพุก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายเกียรติศักดิ์ ฤทธิหบดี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี
เขต 2”

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกันนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ชวนชม ชินะตั้งกูร

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136

สำเนา

ที่ ศธ 0520.203.2/0223

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

24 มกราคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางมณี ศรีวิบูลย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายเกียรติศักดิ์ ฤทธิหบดี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี
เขต 2”

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกันนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ชวนชม ชินะตั้งกูร

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136

สำเนา

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ)/528

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

30 มกราคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนประสาทรัฐประชากิจ

ด้วย นายเกียรติศักดิ์ ฤทธิหบดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียน ของท่าน เพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความ อนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ช่วยและครูผู้สอน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

จิราวรรณ คงคล้าย

(รองศาสตราจารย์ ดร. จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0-3424-3435, 0-3421-8788

สำเนา

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ)/529

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

30 มกราคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเนกขัมวิทยา

ด้วย นายเกียรติศักดิ์ ฤทธิหบดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียน ของท่าน เพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความ อนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ช่วยและครูผู้สอน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

จิราวรรณ คงคล้าย

(รองศาสตราจารย์ ดร. จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0-3424-3435, 0-3421-8788

สำเนา

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ)/530

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

30 มกราคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสายธรรมจันทร์

ด้วย นายเกียรติศักดิ์ ฤทธิหบดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียน ของท่าน เพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความ อนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ช่วยและครูผู้สอน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

จิราวรรณ คงคล้าย

(รองศาสตราจารย์ ดร. จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0-3424-3435, 0-3421-8788

สำเนา

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ)/531

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

30 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง

ด้วย นายเกียรติศักดิ์ ฤทธิหบดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียน ของท่าน เพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความ อนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ช่วยและครูผู้สอน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

จิราวรรณ คงคล้าย

(รองศาสตราจารย์ ดร. จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0-3424-3435, 0-3421-8788

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2
2. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

3. แบบสอบถามนี้มีข้อคำถามรวม 45 ข้อ จำแนกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 5 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 40 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีในการตอบแบบสอบถามและโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ กรุณาอย่างเว้นข้อใดข้อหนึ่งเพราะคำตอบที่ได้จะไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงได้ จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายเกียรติศักดิ์ คฤหบดี

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน 1 - 3

สถานภาพ	สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	☐ 4
2. อายุ ☐ ไม่เกิน 30 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป	☐ 5
3. ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	☐ 6
4. ตำแหน่ง ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ ครูอันดับ คศ. 1 ☐ ครูอันดับ คศ. 2 ☐ ครูอันดับ คศ. 3 ☐	☐ 7
5. อายุราชการ ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 16 – 20 ปี ☐ 21 – 25 ปี ☐ 26 ปีขึ้นไป	☐ 8

ตอนที่ 2 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับความพร้อม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ							
1	โรงเรียนมีนโยบายในการดำเนินการเรื่อง การประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน						
2	ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา แก่บุคลากรในโรงเรียน						
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้และ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในแก่ บุคลากร						
4	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการ ประกันคุณภาพภายใน						
5	ในการจัดทำแผน มีการกำหนดระยะเวลาที่ เหมาะสมในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม						
6	มีการกำหนดงบประมาณไว้ในโครงการ/ กิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน						
7	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม						
8	มีการวางแผนทางการตรวจสอบ ประเมินผล การประกันคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน						
9	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน						
10	โรงเรียนมีเครื่องมือเพื่อการตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในทุกชั้นตอน						

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับความพร้อม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
11	โรงเรียนนำข้อมูลสารสนเทศด้านต่างๆ ของสถานศึกษามาใช้ในการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ						
12	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ						
13	มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบมาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพของการเตรียมการ						

ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

ข้อเสนอแนะในการเตรียมการก่อนการประกันคุณภาพ.....

.....

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับความพร้อม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน							
14	โรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานไว้ อย่างชัดเจน						
15	โรงเรียนได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้ อย่างชัดเจนและครอบคลุม						
16	โรงเรียนใช้ข้อมูลความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมาประกอบใน การจัดทำแผน						
17	โรงเรียนกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา คุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน						
18	โรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ อย่างต่อเนื่อง						
19	ผู้บริหารจัดให้มีการติดตามผลการดำเนินงาน ตามแผนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง						
20	ผู้บริหารจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการ ดำเนินงานตามแผนของบุคลากร						
21	ผู้บริหารจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้ เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร						
22	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน						
23	มีการสรุปผลการตรวจสอบประเมินผลการ ดำเนินงานในแต่ละด้าน						
24	โรงเรียนเผยแพร่ผลการประเมินแก่หน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้อง						
25	มีการเปรียบเทียบผลการประเมินกับเกณฑ์ที่ กำหนด						

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับความพร้อม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
26	มีการตรวจสอบคุณภาพการประเมินว่ามีความถูกต้องน่าเชื่อถือเพียงใด						
27	โรงเรียนได้นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางาน						
28	โรงเรียนนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนครั้งต่อไป						
29	โรงเรียนมีการประมวลผลข้อมูลจากการประเมินเพื่อจัดทำเป็นสารสนเทศไว้ใช้และเผยแพร่						

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับความพร้อม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี							
30	โรงเรียนกำหนดกรอบการรายงานไว้อย่างชัดเจนและถูกต้องตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด						
31	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง						
32	โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรม						
33	โรงเรียนจัดทำรายงานตามกรอบ/แนวทางที่กำหนดไว้						
34	มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้						
35	มีการรวบรวมผลการประเมินตามโครงการ/กิจกรรมอย่างครบถ้วน						
36	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบรายงานการประเมินตนเอง						
37	โรงเรียนจัดให้มีการวิเคราะห์รูปแบบการรายงานการประเมินตนเองที่จัดทำขึ้น						
38	มีการเปรียบเทียบข้อมูล/ผลการประเมินกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้						
39	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงรายงานผลการประเมิน						
40	โรงเรียนนำเสนอผลการประเมินแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง						

ปัญหาและอุปสรรคในจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

ภาคผนวก ก
การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	147.6333	350.3782	.5151	.9570
VAR00002	147.6333	345.2057	.5947	.9566
VAR00003	147.7000	357.1138	.2560	.9583
VAR00004	147.6000	345.1448	.6929	.9561
VAR00005	147.9667	348.1023	.6063	.9566
VAR00006	147.8333	352.6264	.3555	.9580
VAR00007	147.9667	352.1713	.4437	.9574
VAR00008	147.4333	351.8402	.5394	.9570
VAR00009	147.7333	333.8575	.7392	.9557
VAR00010	148.0000	342.6897	.7669	.9557
VAR00011	147.5000	344.8103	.5993	.9566
VAR00012	147.4333	348.3230	.5135	.9571
VAR00013	147.3000	346.2862	.6979	.9561
VAR00014	147.6667	335.8851	.7509	.9556
VAR00015	147.9333	336.4092	.7195	.9558
VAR00016	147.7667	356.3920	.2973	.9580
VAR00017	147.8333	351.3161	.5410	.9569
VAR00018	147.4667	346.7402	.4542	.9577
VAR00019	147.3667	345.7575	.6106	.9565
VAR00020	147.9667	341.4816	.6844	.9561
VAR00021	147.9000	337.3345	.7529	.9556

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00022	147.8667	342.8092	.6852	.9561
VAR00023	148.0000	347.6552	.5793	.9567
VAR00024	147.6333	344.7230	.5797	.9567
VAR00025	147.8333	345.6609	.5610	.9568
VAR00026	147.7667	340.5989	.6738	.9561
VAR00027	147.9000	345.8862	.6110	.9565
VAR00028	147.8333	342.0057	.6482	.9563
VAR00029	147.8667	345.5678	.6270	.9564
VAR00030	147.5000	345.5000	.6494	.9563
VAR00031	147.7333	354.0644	.4043	.9575
VAR00032	147.7667	345.9782	.7394	.9560
VAR00033	147.5667	342.4609	.7196	.9559
VAR00034	147.3333	353.2644	.5232	.9571
VAR00035	147.8000	356.0276	.2816	.9582
VAR00036	147.6333	343.8264	.6413	.9563
VAR00037	147.8667	345.1540	.7398	.9559
VAR00038	147.6000	350.7310	.4460	.9574
VAR00039	147.7333	346.8230	.6604	.9563
VAR00040	147.6333	346.8609	.6563	.9563

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .9577

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงเชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

รายชื่อผู้ทรงเชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นายธีรวุฒิ เจริญรัมย์

วุฒิการศึกษา ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

2. นายชัยรัตน์ เพลิมรอด

วุฒิการศึกษา ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา

3. นายจิระศักดิ์ ชังพุก

วุฒิการศึกษา ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดตาลเรียง

4. นางสาว บุษบา ชังพุก

วุฒิการศึกษา ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ราชบุรี เขต 1

5. นางมณี ศรีวิบูลย์

วุฒิการศึกษา ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นายเกียรติศักดิ์ คฤหบดี
 วัน เดือน ปีเกิด 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2495
 ที่อยู่ปัจจุบัน 299/6 ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2511 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้น
 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2513 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรี
 จังหวัดเพชรบุรี
 พ.ศ. 2515 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกดนตรี
 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร
 พ.ศ. 2527 สำเร็จการศึกษาคุศาสตรบัณฑิต เอกดนตรีศึกษา
 วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2520 ครู 2 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2524 อาจารย์ 1 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2534 อาจารย์ 2 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2539 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จังหวัดนครปฐม
 พ.ศ. 2541 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2542 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2543 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนแม่ทะพัฒนศึกษา จังหวัดลำปาง
 พ.ศ. 2543 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนดอนคลังวิทยา จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2546 ผู้อำนวยการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง
 จังหวัดราชบุรี